CSATA FEKETE-FEHÉRBEN

Bagdad egykori kalifája, Juszuf Husszein udvarában egy fiatalember, Omár jelent meg, és élethalálharcra, „sakkpárbajra" hívta ki a kalifát. „Ha vesztek — mondta Omár —, úgy vedd a fejemet, de ha nyerek, akkor egyik rabszolganődet kérem cserébe. A neve Dánea, 16 éves, és nélküle semmit, de semmit nem ér az életem!"

A kalifa nevetve ment bele az alkuba. Már beesteledett, amikor az alábbi állás alakult ki: Világos (Omár): **Kg1, Bb4, gy: a6, c6, f2, g3.** Sötét (kalifa): **Kc8, Vd7, Bh8, Ff8, Hg8, He1, gy: a7, c7, d6, e7, e2, f3, g7, h7.** Omár lép, s a harmadik lépésben mattot ad. Ezt a három lépést kell megfejtenetek!

A Magyar Televízió október hatodiki, „Csata fekete-fehérben" című műsorában ez a feladat hangzott el. A megoldást október 25-ig lehet beküldeni a Magyar Televízióhoz, Budapest, Szabadság tér 17., 1810 címre.

Karakas Éva
nemzetközi sakkmester

NEM NAGY DOLOG

Rögtön jövök, srácok, csak hazaugrom ezzel a cuccal. Ma én voltam a soros a bevásárlásban, holnap a testvérem. Könnyebben megy ez nekünk, mint anyunak...

KISLABDÁVAL NAGY EREDMÉNYEK

A közelmúltban, az NDK-ban rendezték meg az úttörők hagyományos nemzetközi atlétikai négytusa versenyét. A csapatok küzdelmét a román együttes nyerte meg. A 60 méteres futásból, magasugrásból, kislabdahajításból és az 500, illetve 800 m-es futásból álló összetett viadalon kislabdahajításban átütő magyar siker született, a lányoknál Harangi Erika 65,36, a fiúknál Kusztor László 83,18 méteres teljesítménnyel a legjobb eredményt érte el.

A HÉT VICCE

Laci hazajön az iskolából és diadalmasan mondja:

— Papa, a tanító bácsi elismerte, hogy több eszem van, mint neki.

— Hogyhogy?

— Először azt mondta, hogy ha valamit nem tudunk, kérdezzük meg egy okosabb embertől. Azután azt kérdezte tőlem, hogy mennyi ötször tizenöt.

SPORT-PARADICSOM A VELENCEI TAVON

Nyolc évvel ezelőtt hozták létre a Velence tavi Vízisport Iskolát, amely 6-tól 18 éves korig biztosít sportolási, testedzési lehetőséget a fiataloknak. Jelenleg 400-an készülnek a különböző sportágak versenyeire a vizen, a tanmedencében, a tornateremben. Ezek a létesítmények egyébként nagy segítséget jelentenek a környék iskoláinak is, hiszen itt nagyszerű körülmények között tarthatják meg hétről hétre testnevelési óráikat.

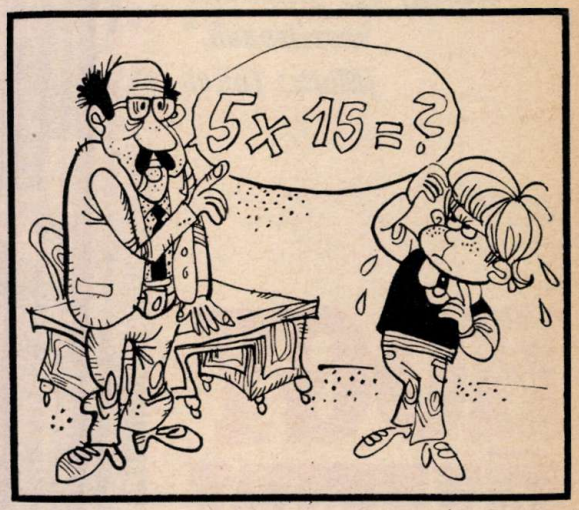

ELVESZETT EGY KISEMBER

Csak semmi pánik! Néhány percig tartott csupán a szülők riadalma a budapesti Minőségi Ruházati HTSZ névadó ünnepségén. Az egyik érdekelt fütyült az ünnepi beszédre és felfedező útra indult. A becsületes megtaláló fotóval bizonyítja a nyomozás eredményét.

Marokkói kislányok ▶
szőnyeget szőnek.
Mindhárman
nyolcévesek

„A parlament elrendelte, hogy 1834 március 1. után 11 éven aluli gyermek, 1835. március 1. után 12 éven aluli gyermek... nem dolgozhat egy gyárban sem 8 óránál többet!"
(Anglia)

„Ha kérdéseket intéznek hozzájuk, szemüket sem emelik fel munkájukból félelmükben, nehogy egy pillanatot veszítsenek."
(Marx: Tőke)

HOGY ÉHEN NE HALJANAK

▲
Középkori körülmények
között dolgozik ez
a tízéves indiai
fiú a bányában.
Sokan a munka során
nyomorékká válnak

Amióta ember az ember, azóta dolgozik, azóta tudja, hogy mi a munka.

Először csak a létfenntartást szolgálta, később örömet, beteljesülést adott az embernek.

Életünk jelentős részét munkával töltjük, s nem mindegy, hogy miként. A kényszerből, unalomból, közönnyel végzett munka szinte semmit sem ér, legfeljebb a munkáltató zsebét tömi degeszre. A tőkés államokban pedig ez a fő cél. Fittyet hányva bármilyen nemzeti és nemzetközi törvényre — csak a magasabb haszon lebeg a munkaadó szeme előtt. Nem törődnek azzal, hogy kiskorú gyerekekkel dolgoztatnak, azzal sem törődnek, hogy ezek a gyerekek játszani szeretnének, nem törődnek, hogy *a gyerekek elsőrendű munkája a tanulás.*

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 1973-ban előterjesztett egyezményét majd minden ország képviselője elfogadta. Eszerint tilos a 15 éven aluliakat rendszeres, fizikai munkára alkalmazni.

Ma, 1979-ben, a gyerekek nemzetközi évében is szomorú tények figyelmeztetnek mindnyájunkat: 55 millió gyermek dolgozik a világ öt kontinensén. Sokan közülük napi 17 órás keserves munkával, nyomorúságos fizetésért robotolnak, hogy ne haljanak éhen. Iskola, játék? — ezt a fogalmat csak hallomásból ismerik. A hajnaltól késő estig tartó munka után örülnek, ha alhatnak.

Szicíliában 200 ezer bambinó dolgozik. Kereskedők, pizzaárusok, péklegények. Segítenek rakodni, csomagokat cipelnek hotelekben, felszolgálnak bá-

◀Kairóban a csatornázásnál alkalmazzák a gyerekeket. A családtagok csak kisegítenek. Így is megéri?!

▲
Az isztambuli utcák képéhez tartozik a gyermekárus. Már a turisták sem fotózzák őket szívesen...

HOGY ÉHEN NE HALJANAK

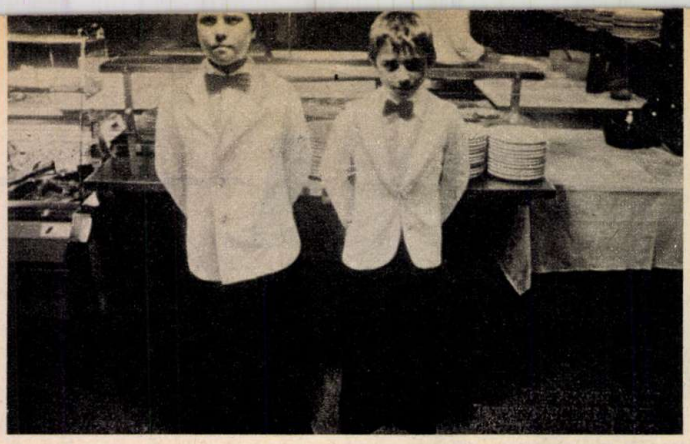

A gyermekpincérek alkalmazása olcsó és hatásos. Szívesebben adnak borravalót...

Bányászgyerek Kolumbiában. Nyolcéves korában vállán cipeli a villát és a szenet

Cserépgyári munkások Egyiptomban. Felnőtteknek munkanélküliség, gyermekeknek éhbér

Segédmunkás egy kőfaragó telepen. A szülők igen gyakran eladják gyermeküket a munkaadónak

rokban. Oly keveset keresnek, hogy élelmezésük, létük a borravalótól függ.

Az ENSZ és a világsajtó adatai még rosszabb képet mutatnak. Kolumbiában több mint ezer gyermek dolgozik bányában. Marokkóban azzal az indoklással nem fizetnek, hogy még csak tanulják a szakmát, de amint belejönnek a mesterségbe, azonnal elbocsátják őket. Az NSZK-ban szigorúan büntetik a gyárosokat, ha fiatalkorúakat foglalkoztatnak. Ennek ellenére még két évvel ezelőtt is 206 vállalkozónál találtak gyermekmunkásokat. Lörrachban háromezer márkára büntették meg az egyik gyárost emiatt, de úgy látszik, így is megéri...

Indiában napi 22—25 Ft-nak megfelelő rúpia keresettel már el lehet kerülni az éhhalált! Ennyit kap egy gyerek, de jóllakni ebből nem lehet!

A „Heti Világgazdaság" című magyar lapban olvastuk: „A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet jelentése a jövőre nézve sem ígér semmi jót: idén feltehetően 20 százalékkal növekszik a kiskorú munkavállalók száma, s a következő években is bőven akad még utánpótlás."

E megdöbbentő tényekhez a nyugatnémet hetilap, a Stern 35. számának képanyagát használtuk fel.

Kelet és Nyugat, Észak és Dél lakói egyaránt érzik: sürgősen tenni kell valamit. Száztizenkét évvel később, hogy Marx: A tőke című munkájában leleplezte a kizsákmányolás legaljasabb módját — a gyermekmunka kihasználását — ezt még most sem sikerült megszüntetni.

Forrai G. János

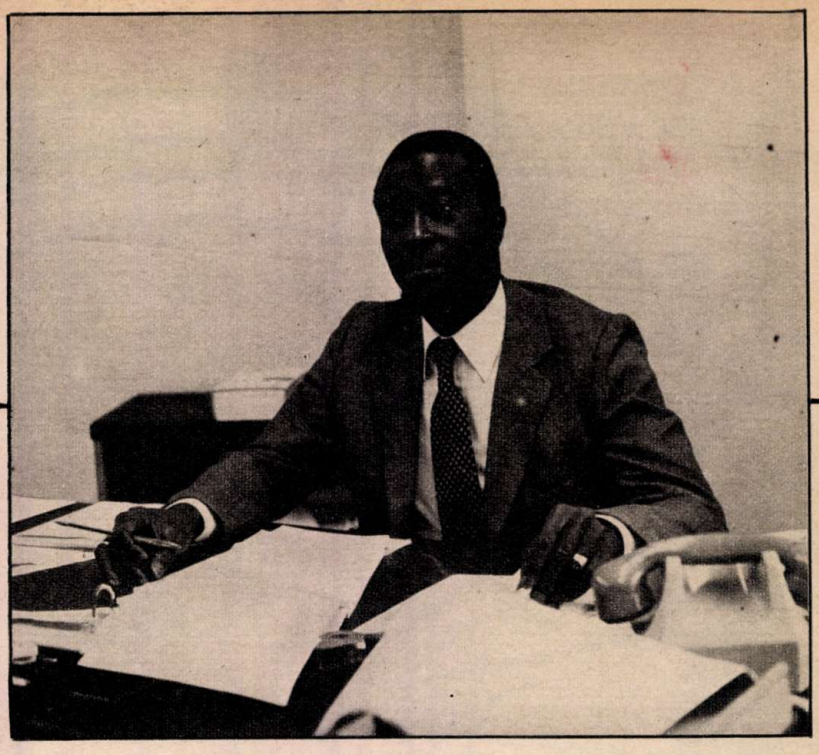

Az ENSZ közgyűlése 1976-ban elhatározta: az 1979-es esztendőt a gyermekek nemzetközi évének nyilvánítja. Egy évvel ezután létrehozták a nemzetközi gyermekév titkárságát.

GONDJAIK AZ ÉN GONDJAIM IS

Genfben, egy csöndes, szökőkutakkal ékesített parkban, a Nemzetek Palotája tőszomszédságában áll a Villa le Bocage, a nemzetközi gyermekév titkárságának székháza. Itt fogadott bennünket a titkárság technikai igazgatója, Guy A. Koussigan.

— Milyen feladatai voltak a nemzetközi gyermekév titkárságának?

— Arra törekedtünk, hogy az 1979-es esztendő elsősorban ne a fesztiválok, az ünnepségek éve legyen, hanem az akcióké. Olyan akcióké, amelyek a világ gyermekeinek boldogulását, sorsuk jobbá tételét segítik. Az előkészítés során felmértük, hogy melyek a legégetőbb teendők, megoldásokat kerestünk a gyerekek gondjainak enyhítésére, csoportosítottuk azokat a feladatokat, amelyek ránk, felnőttekre várnak, hogy szebbé, boldogabbá tegyük fiaink, lányaink, unokáink jövőjét.

— Melyek ezek közül a legsürgetőbbek?

— Csak távirati stílusban sorolom: felszámolni az éhezést, az alultápláltságot az elmaradott országokban. Megszüntetni az embertelen gyermekmunkát, amely szinte állati sorba taszítja, minden fejlődési lehetőségtől megfosztja a tizennégy éven aluliak nagy részét egy sor országban. Gátat szabni az egyre vészesebb méreteket öltő gyermek közlekedési baleseteknek, a fiatalok között tért hódító alkohol- és kábítószer-fogyasztásnak.

— Mit tett mindezek felszámolásáért a nemzetközi gyermekév titkársága?

— Kapcsolatot teremtettünk a nemzeti bizottságokkal, a különböző országok kormányaival. Felhívtuk a figyelmüket ezekre a jelenségekre. Tudományos kutatókat bíztunk meg, hogy végezzenek a gyerekek életével kapcsolatos felméréseket. Tapasztalataink dokumentumait a világ minden nyelvére lefordíttottuk, eljuttattuk a kormányokhoz, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket. A gyerekeket is felkértük az együttműködésre, véleményeiket, javaslataikat összegyűjtöttük és munkánk során felhasználtuk.

— Mi a véleménye a gyermekek helyzetéről?

— A genfi egyetemen a szociológia professzora vagyok. Semmi sem tud lesújtani annyira, mint a gyerekek szomorúsága, kiszolgáltatottsága, s miután sajnos sok ilyesmit tapasztaltam, készséggel vállaltam el ezt a megbízatást. Úgy éreztem, ez az én ügyem. Nagyon jól ismerem az ázsiai, az afrikai, a közép- és dél-amerikai gyerekek helyzetét. Gondjaik az én gondjaim is, úgy vélem, értük kell tenni a legtöbbet, hiszen ők állnak a legtávolabb attól az élettől, ami szerintünk a Föld minden gyerekét megilletné. Azt akarom, hogy ne kegyelemből jusson kenyér a gyerekek kezébe. Európában biztatóbb a helyzet, munkánk sok országot arra késztetett, hogy megfelelő lépéseket tegyen a gyerekekért.

— Mi volt a nemzetközi gyermekév legfontosabb jelentősége?

— Elsősorban az, hogy átfogóan mutatta meg mindazt, amin változtatnunk kell. Látjuk, hogy az egyes országokban, földrészeken mennyire szívszorongató a gyerekek sorsa, és végeredményben nagyon sok, felelős és kevésbé felelős beosztásban dolgozó felnőttet tudatos, folyamatos munkára késztetett a gyerekek vidámabb, derűsebb — gyermekibb életéért.

B. F.
Fotó: G. Z.

Elmentünk világgá 5.

A PRÁTER ÜZENETE

Egy vonzó, izgalmas „játékszer" a világhírű Práter ezerszínű világából

Monika tősgyökeres bécsi létére most került először a hatalmas park „kerítésén" belülre

— Jobbra! Még egy kicsit! Vissza! Állj az egész! S kezdődött elölről a „mutatvány". A lakókocsi hátramenetben úgy makrancoskodott, mint egy betöretlen csikó. Mi főként azért drukkoltunk, hogy az oldala be ne törjön kanyarodás közben. Mindez a soproni határátkelőhely előtt történt, amikor is félrehúzódtunk egy parkolóba, hogy még egyszer átnézzük poggyászunkat: nem hagytunk-e valamit otthon, ami nélkülözhetetlen lesz harminc napos vándorlásunk során...

Ekkor kezdtük el igazán tisztelni az országutak lakókocsis vándorait. Rájöttünk: az előző néhány nap „bemelegítő" utazása vajmi kevés volt ahhoz, hogy gyakorlatot szerezzünk abból, miként kell vontatni két és fél tonna rakományt. Az igazi ru-

Expedíciónk két héten át barangolt Csehszlovákiában, Lengyelországban és az NDK-ban, majd rövid időre hazaérkezett. Néhány nap állt a rendelkezésünkre ahhoz, hogy „átnyergeljünk" egy nagyobb autóra és lakókocsira, amit a VOLÁN Tröszt biztosított szerkesztőségünknek. A Konzervipari Tröszt élelmiszereivel, a Gyógyszertári Központ hatalmas elsősegélyládájával, az Ezermester- és Úttörőbolt Vállalat, a Triál felszereléseivel, az Úttörőszövetség, az Állami Ifjúsági Bizottság, az Expressz jelvényeivel, plakátjaival „feltankolva" folytattuk utunkat Nyugat-Európa felé.

A dimbes-dombos KRESZ-park is helyet kapott a sok-sok látványosság között

Felmenjek? Ne menjek? — töpreng Szabó Kati egy borsos árú játékterem bejárata előtt

tint csak az előttünk álló hatezer kilométeren szerezhetjük meg.

MEGIJEDTEK A KONFLISLOVAK

Már az osztrák—magyar határon tapasztaltuk a két ország közötti kiegyensúlyozott, jó kapcsolatot. A nagy turistaforgalom ellenére gyorsan zajlott az útlevél- és vámvizsgálat. Barátságos határőrök kívántak mindkét nyelven jó utat — és szolgálati útlevelünk láttán jó munkát. Alig óránnyira volt csak Bécs, nekilendültünk, hogy minél előbb bekerülhessünk a hajdani császárváros forgatagába.

Piciny falvakon átvezető kitűnő utak, színes zászlócskákkal díszített benzinkutak és rikító reklámtáblák között csöppentünk rá a Ringre, a Bécset övező és sűrűn átszelő városi autópályára. Most azután kapkodhattuk a fejünket!

„Ni csak, a Burg, a császári palota! Oda nézz, konflis!" — kiáltottuk egymásnak, miközben csattogot, dübörgött mögöttünk a százhúsz kiló konzerv, meg a többi csomag. A konflislovak is ijedten kapták fel a fejüket, porköpenyes, kürtőkalapos gazdáik alig győzték csitítgatni őket. Jókora derültség közepette álltunk meg az opera melletti főtéren, s a térképet böngészve elindultunk, hogy megkeressük a bécsi magyar sajtóirodát.

Előzetes telex- és telefonkérésünk az volt, hogy szeretnénk megismerkedni egy kint dolgozó magyar újságíró gyerekével, s ha lehet, annak osztrák ba-

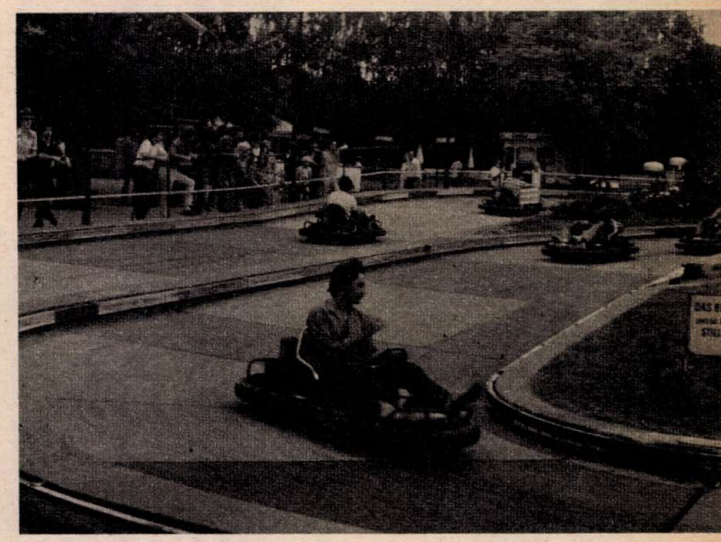

A rendkívül népszerű, villámgyors gokartok kacskaringós pályán futnak

rátaival. Szabó Zoltán, a Magyar Távirati Iroda tudósítója készséggel igyekezett eleget tenni kívánságunknak; azt viszont ő sem tudta, hogy Kati lánya hajlandó lesz-e otthagyni a Duna-parkot, ahol osztálytársaival töltötte a szabad idejét.

De Kati jött, s hozta magával legjobb barátnőjét, az ugyancsak tizennégy éves Siegl Mónikát.

SZÓRAKOZÁS – BORSOS ÁRON

Megtudtuk, hogy Kati és Monika negyedik gimnáziumba járnak, ami nálunk a nyolcadik osztálynak felel meg. Kati állatorvos, Monika matematikus akar lenni. Egymás szavába vágva ecsetelték választott hivatásuk szépségeit. Amikor megkérdeztük, délután hová mennének a legszívesebben, kórusban felelték:

— A Práterbe!

A Práter, a világhírű bécsi vidámpark tulajdonképpen hatalmas szórakoztató központ. Már a bejáratánál kanyargó szí-

csak „kívülről" látta a Prátert. Az édesapja kőműves, két testvére van, másra kell a pénz, nem szórhatja el dodzsemre, körhintára vagy diszkóra. Bár a gyerekek egy-két schilling kedvezményt kapnak, a legtöbb játékon egy-egy menet 15—20 schillingbe kerül, ami körülbelül 25—30 forintnak felel meg. De ugyanennyi az ára egy pohár jaffának vagy egy szendvicsnek is. És melyik gyerek ne kívánná meg az ételt, italt, amikor látja a csalogató — és nagyon tiszta! — büféket.

Bizony, drága mulatság a Práter. Gyors számolást végzünk: az osztrák átlagjövedelmek a magyar keresetek három-négyszeresének felelnek meg, viszont az árak öt-hatszorosak az itthoniakhoz képest. No persze, nemcsak a Práterban! S ami a legszomorúbb: mindenhová, így ide is betört a szex; egy nagyon kedves szabadtéri bábszínház mellett kapott helyet a legkevésbé tustalanabb filmeket játszó pornómozi. Az enyhén

A salzburgi vár madártávlatból, a Salzach patak partjáról

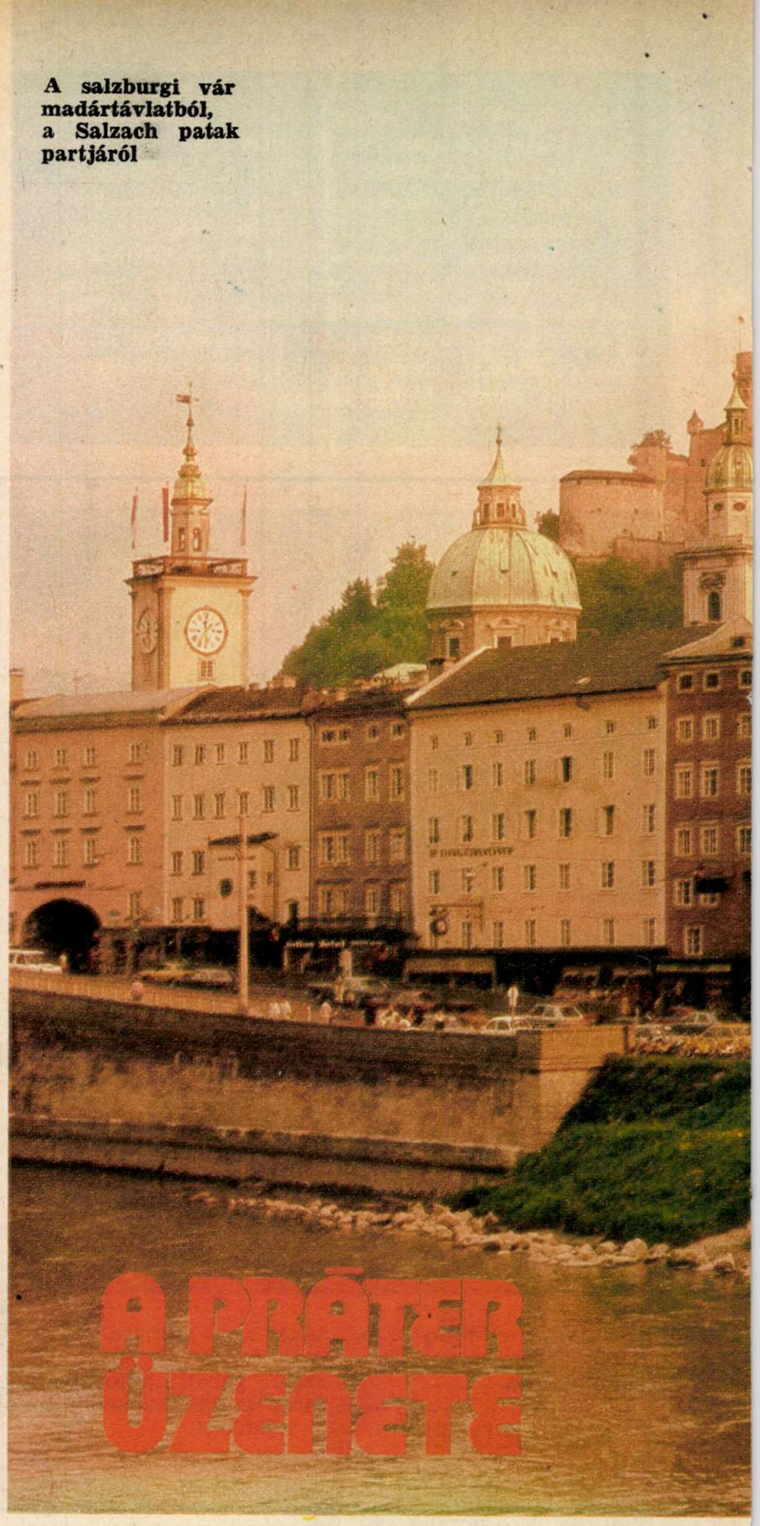

A PRÁTER ÜZENETE

Izelítő a játékmúzeumból

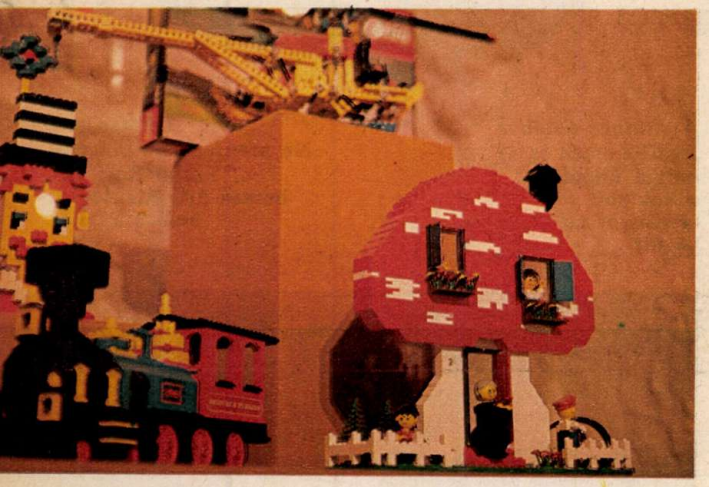

nes kisvasút is igazi látványosság, hát még az a sok-sok mókát, kacagást ígérő játékszer, szellemvonat, óriáskerék! Gigantikus méretű papírállatok bólogatnak a látogatók felé, harsány hangú kikiáltók csalogatják a gyerekeket és felnőtteket, öles plakátok hirdetik, garantálják a borzongást, vagy éppen a nevetést. Ez már a Práter üzenete.

No persze, semmi sincs ingyen!

Borsos ára van itt a szórakozásnak. Monika elmondta, hogy ő tősgyökeres bécsi, eddig mégis

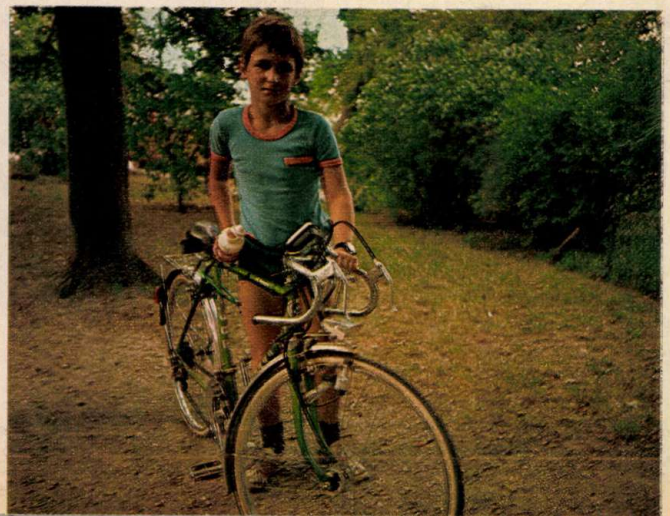

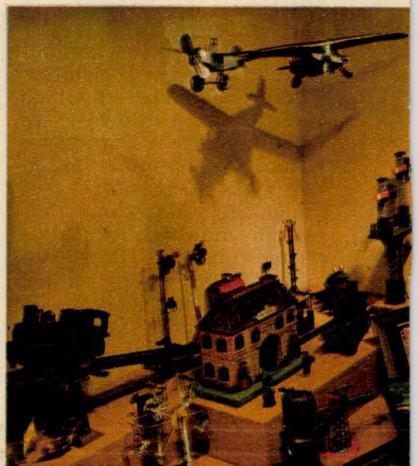

A nagy zeneköltő Wolfgang Amadeus Mozart szülőháza ma sokat látogatott múzeum

szólva furcsa párosításnak egyetlen oka és magyarázata van: az üzlet.

Bécs után egy másik osztrák nagyvárost is felkerestünk, ahol Monika javaslatára bementünk a híres játékmúzeumba.

MI SZEM-SZÁJNAK INGERE...

Zuhogó esőben jártuk Salzburgot, Mozart szülővárosát. A szökőkútjairól ismert és a világhírű zeneszerző nevétől hangos (ehetsz itt Mozart-csokoládét, ihatsz Mozart-üdítőt, vásárolhatsz a Mozart utcában Mozarttal díszített esernyőt) városban nekünk mégis a játékmúzeum tetszett a legjobban.

Zoli olyan sűrűn kattogtatta a gépét, hogy már-már attól tartottunk: kigyullad a zárszerkezet... Nem csoda, hiszen a több száz éves játékoktól kezdve a modern és ötletes Legókig van ott minden, mi szem-szájnak, azaz a gyerekkéznek és fantáziának ingere. A legjobban az a vártorony tetszett, aminek a bástyáin gyertyák égtek; a felfelé áramló meleg levegő egy szerkezetet, illetve az ahhoz illesztett bábokat mozgatja. Babaszoba régen és ma, repülőgép 1910-ben és hatvan évvel később, a középkor és a legújabb kor gyerekeinek kedvenc mesefigurái, versenyparipák és több száz lóerős gépkocsik modelljei — de ezekről inkább beszéljenek a felvételek...

Mi pedig csatoljuk fel ismét a lakókocsit, és induljunk újabb határok felé.

Következik:
Különös kéregetők

PANNI

Panni, Palotás Annamária Dunakeszin lakik. A nagymamája korán megtanította írni, olvasni, így már ötéves kora óta ismerkedik a költészettel. Első verseskötetét – Petőfi Sándor összes költeményét – is a nagymamától kapta. Petőfi azóta is a legkedvesebb költője, de Szabó Lőrinc verseit is szívesen olvasgatja. A szavalás, színjátszás is kedvenc szórakozásai közé tartozik. Gyakran saját maga is versbe önti gondolatait, élményeit. Ezekből mutatunk be néhányat.

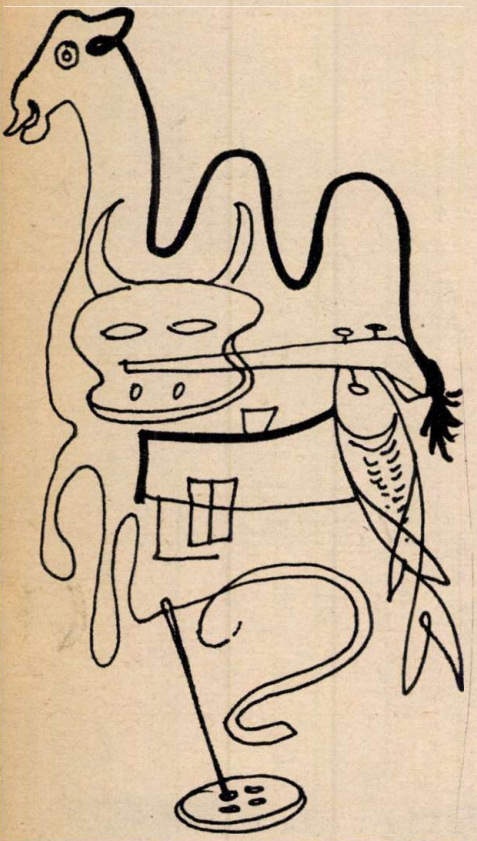

KISHÚGOM SZÓTÁRA

Miért van púp a teve hátán?
Miért oly gonosz a sátán?
Miért van a légynek szárnya?
Miért van olyan, hogy kaszárnya?
Miért nincs a halnak hangja?
Miért van a gitárnak húrja?
Miért van szarva az ökörnek?
Miért nincs szöge a körnek?
Miért varrjuk a gombot a ruhára?
Miért nem a ruhát a gombra?
Miért van a házakon ablak?
Miért van négy lába a lónak?
Miért van betű a könyvben?
Miért van kép a TV-ben?
És miért nehéz befejezni a verset?
Mert végtelenek a miértek.

MI VAN A FEJEMBEN?

Van nekem egy fejem,
a fejemben eszem
És amikor eszem,
megnő a fejem.
Ha megnő a fejem,
megnő az eszem.
Ha megnő az eszem,
kevesebbet eszem.

Szerelemmel szeress kedvesem! DONNA SUMMER

Három éven keresztül a Német Szövetségi Köztársaságban élt és első lemezeit is itt készítette korunk egyik legnépszerűbb énekesnője, Donna Summer. Elvitathatatlan tehetségén kívül sikereinek részese, zenei stílusának meghatározója, dalai jó részének komponistája a világhírű billentyűs muzsikus: George Moroder.

Moroder érdemei közé tartozik még – és ez is elvitathatatlan – az európai diszkózene létrehozása. Ő és nem létező, csak stúdióban dolgozó együttese, a Münich Machine érdekes, sok effektusra épülő zenéje volt a diszkózene alapja. Moroder a muzsikáláson kívül tehetségek felfedezésével és zeneszerzéssel is foglalkozik. Donna Summer is Moroder muzsikájával vált népszerű énekessé Európában, és később hazájában, Amerikában is. Első lemezének címe: Szerelemmel szeress kedvesem! A lemez érdekessége – és ez Moroder újítása –, hogy a címadó dal egy teljes lemezoldalon keresztül szünet nélkül szól, a táncolók nem kis örömére. A színes bőrű énekesnő első lemezsikere Amerikában is népszerű lett.

Utolsó dupla albuma jelenleg is a kedvelt lemezek közé tartozik. Címe: Rossz lányok. Szeret koncertezni, és szereti a dupla albumokat, mert – mint mondja – egy gondolat zenei megvalósításához nem elegendő számára egyetlen lemez.

B. T. L.

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS

A macskahal az elektromos mező gyenge változásaira is érzékeny. Az esetek többségében előre jelzi a földrengéseket. A legtöbb állat ilyenkor a megszokottól eltérően viselkedik

1968. július 18-án a Pohai tartományban 7,4 erősségű földrengés pusztított. A katasztrófa előtt két órával a tien-csini állatkert gondozója azt tapasztalta, hogy a tigrisek soha nem látott nyugtalansággal rohangáltak a ketrecben.

Az 1972-es se-csuani földrengésnél a vidéki lakosok a tyúkok és a sertések nyugtalan viselkedésére figyeltek fel. Ugyanakkor a lovak és a juhok a szélrózsa minden irányába szaladoztak.

További megfigyelések: a patkányok és az egerek kiszaladgáltak a lyukaikból, a téli álmát alvó kígyó előbújt és a havon tekergett.

Már az ókorban is tapasztalták, hogy az állatok különös módon megérzik a földrengéseket és ezt a szokásostól eltérő viselkedésükkel jelzik is. Diodoros Silicus görög történész feljegyezte, hogy i. e. 373-ban egy görögországi földrengés során egerek, nyestek és más állatok előbújtak rejtekhe-

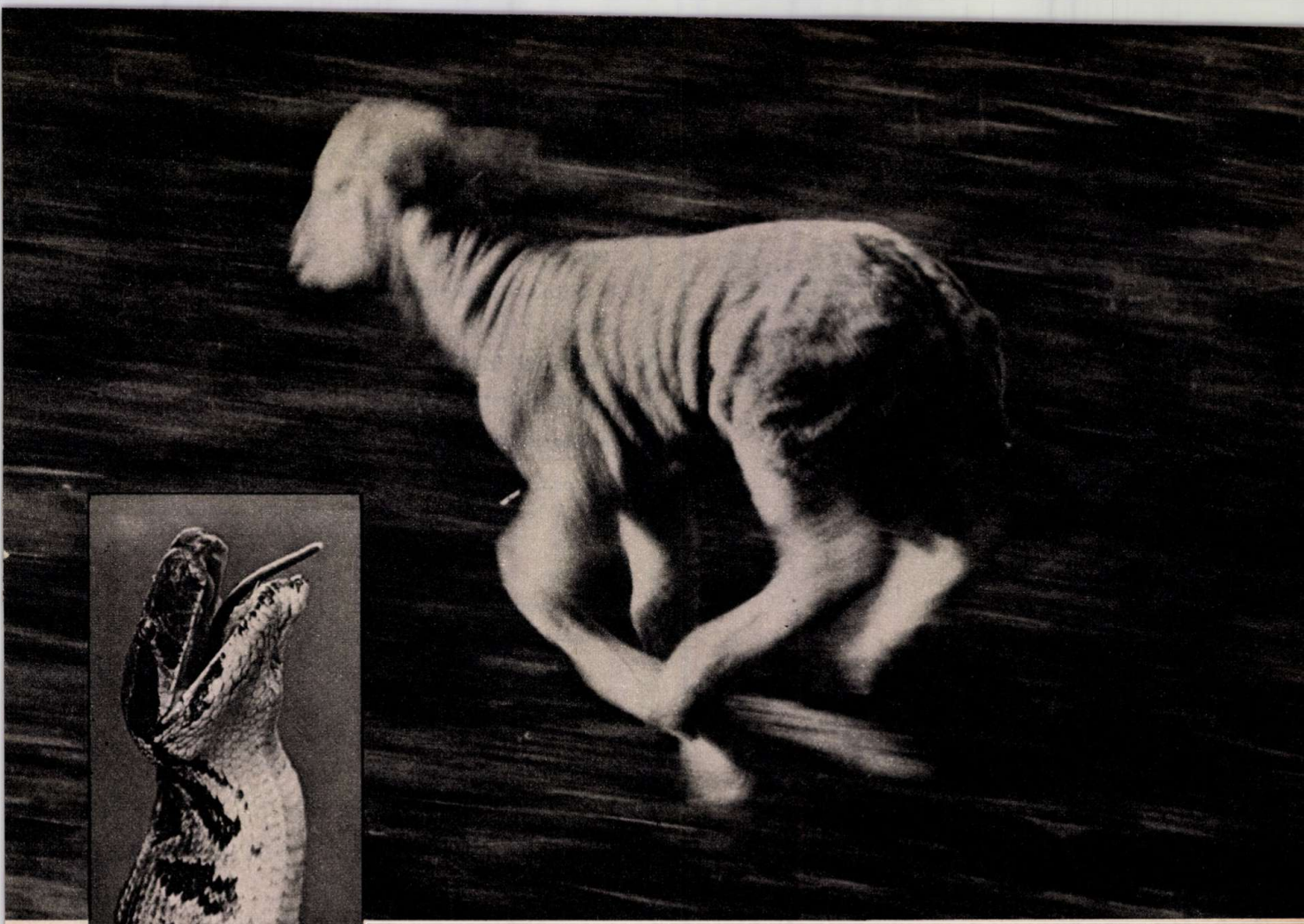

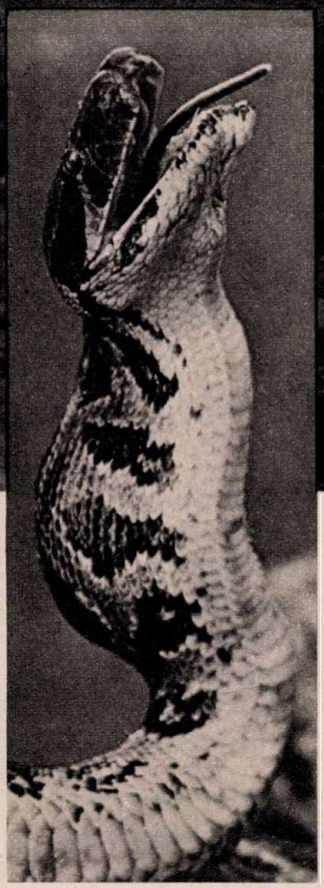

Ha a macskahal kiugrik a vízből

lyeikről és minden irányban fel-alá szaladgáltak.

Régi japán legendák szerint a macskahal a „felelős" — ez az állat váltja ki a földrengéseket. Ez természetesen csak régi tévhit volt. A tudósok régóta magyarázzák, hogy a földrengést nem a titokzatos élőlények váltják ki, hanem a földkéregben végbemenő változások. Japán kutatók az első világháború utáni időkben észrevették, hogy a macskahal kiugrál a vízből földrengés előtt. Ekkor kezdtek el a japánok a macskahal viselkedésével, élettanával foglalkozni. Bebizonyították, hogy az elektromos mező gyenge változásaira is reagál és viselkedésével az esetek 80%-ában előre jelzi a földrengéseket. 1932-ben a japán kutatók munkája nyomán meg is jelent egy tudományos közlemény.

A hetvenes években a japán szakértők mellett szovjet és amerikai tudósok is foglalkoztak egyes állatok, így a csimpánzoknak földrengéseket előrejelző viselkedésével. A kutatók már a hatvanas években észrevették, hogy a földrengés előtt a sziklás kőzeteknek megnövekszik az elektromos ellenállása. Talán a mágneses és elektromos mező változásaira reagál a macskahal, amely viselkedésével mint élő szeizmográf jelzi a közelgő veszélyt.

Napjainkban a kutatásokat tovább folytatják és keresik azokat az utakat, módokat, amelyek során egyes állatok viselkedéséből pontos információkat szerezhet az ember a földrengések várható idejéről.

Endresz István

FIGYELEM!

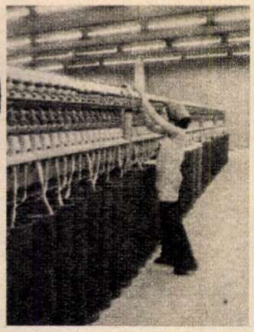

Általános iskolát végzett lányokat, fiúkat felveszünk az 1980—81-es tanévre fonó-szövő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.
FELSŐ KORHATÁR: 16 év
TANULÓIDŐ: fonó és szövő szakmában 2 év. géplakatos, villanyszerelő szakmában 3 év.
JUTTATÁSOK: különélési pótlék vidékieknek havi 500,— Ft, társadalmi ösztöndíj helybeli lakosoknak havi 450,— Ft, teljes ellátás havi 90,— Ft-ért, a kollégiumi elhelyezés, a tankönyv és a munkaruha díjmentes.
ÖSZTÖNDÍJ: tanulmányi eredménytől függően havi 350—550,— Ft
Utolsó fél évben a 4-es, 5-ös tanulók havi 1200—1500 Ft-ot kereshetnek..
Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 3500—4000 Ft.
Továbbtanulási lehetőségről gondoskodunk.
Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7-től ½4-ig személyesen.
Leveletekre részletes tájékoztatást küldünk.
A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály Budapest IV. ker., Erkel u. 30. 1046 Telefon: 693-111/115 vagy 224-es mellék

GYERE AZ ANGYALFÖLDI SZÖVŐGYÁRBA!

1980/81-es tanévre a 14. életévet betöltött és általános iskolát végzett LÁNYOKAT **szövőnek,** FIÚKAT **villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.**

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft társadalmi, ezen kívül az iskolai eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj. Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Az üzemi gyakorlat idején a gyárban 3 Ft-ért ebédet adunk. Évente egyszer kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből.

Szakmunkásvizsga letétele után **a kereseti lehetőség szövő munkakörben 5% szakmunkáspótlékkal 2800—4000 Ft.** A többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen, szombat kivételével bármely munkanapon 8—15 óráig.

PAMUTTEXTILMŰVEK · PATEX · BUDAPEST

Levélre részletes tájékoztatást küldünk
Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár személyzeti osztály Budapest XIII., Fáy u. 81—83.

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET BIZTOSÍTÓ

SZAKMÁT AJÁNLUNK FIÚKNAK!

A Budaprint Pamutnyomóipari Vállalat felvesz 8. osztályt végzett fiúkat 16 éves korig textilnyomó szakmunkástanulónak.

A tanulmányi ösztöndíjon felül (160—600 Ft) a vidéki tanulók havi 500,— Ft különélési pótlékot, a budapestiek havi 450,— Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Vidéki tanulóinkat KOLLÉGIUMBAN helyezzük el.

Az elsőévesek 1500,— Ft értékű ruházkodási hozzájárulást kapnak.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás a vállalat gyáraiban folyik.

Jó tanulóink továbbtanulását támogatjuk!

Érdeklődésre részletes tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT · BUDAPEST

Pamutnyomóipari Vállalat Személyzeti és Oktatási Főosztály Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. 1036 Telefon: 687-834

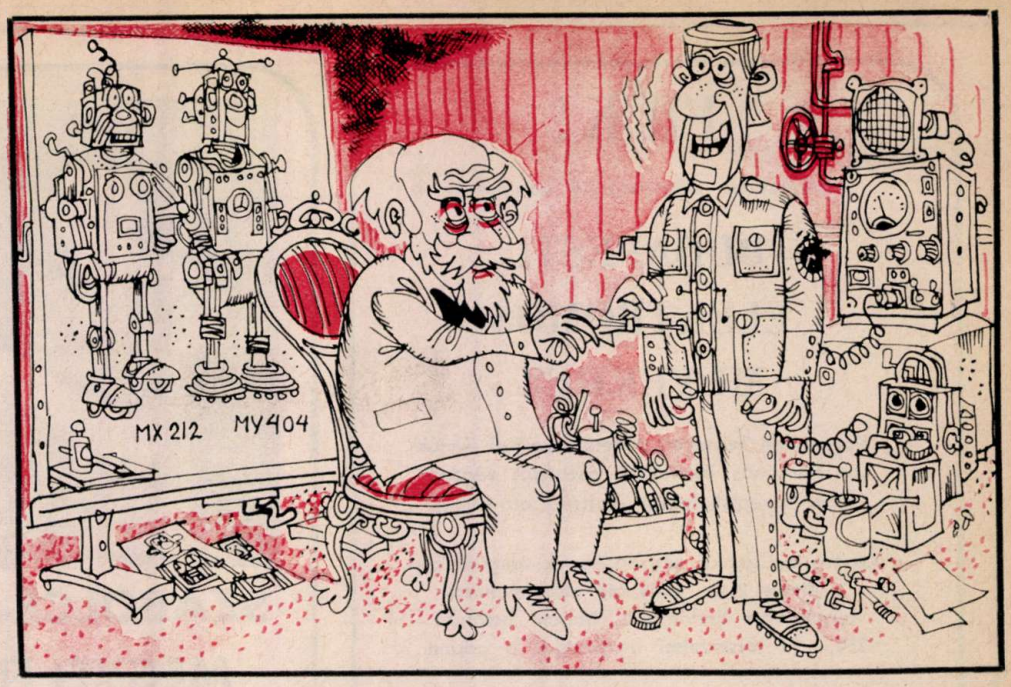

EGYE FENE A NOBEL-DÍJAT!

A Mester elégedetten zuhant bele a karosszékébe. Fáradt volt, de szemében diadal csillogott. Előtte, a szoba közepén nem akármilyen szerkezet állt: a világ legtökéletesebb robotja!

Szolid, de tetszetős külseje az ipari formatervezés legjobb eredményeit egyesítette valami egészen különleges harmóniában. Belül pedig... nos, ez a tökéletes robot nemcsak hallott, látott és beszélt, de gondolkozott, sőt emlékezett is. Elektronikus agyába a Mester betáplált mindent a világról, amit csak betáplálni érdemes volt.

A Mester lehunyt szemmel még egyszer végiggondolt mindent, és úgy érezte, hogy nem érheti semmiféle meglepetés. Tehát elszántan a készülékhez lépett, és bekapcsolta.

És hatalmas meglepetésben lett része!

A robot mélyet sóhajtott, majd tétován körülnézett. Divatlapok alapján tervezett szemébe gyámoltalanság költözött. Végül félénken megszólalt:

— Ki vagyok én...?

A Mester meghökkent.

— Öö... Te vagy az én büszkeségem. Az életem értelme!

— Tehát a gyermeked vagyok — vágott közbe a robot tárgyilagosan. — Akkor először is adj egy ötvenest zsebpénzre, aztán ereszkedj négykézlábra. Lovagolni szeretnék...!

— Nem adok, és nem ereszkedek! És nehogy eszedbe jusson, hogy papának szólíts, amikor bemutatlak a Tudományos Akadémián! Egy szerkezet vagy, amelyet kitaláltam és összeszereltem. Egy gép.

— Értem — mondta a robot, és nem értette. — Akkor meg sem szólalok többé. Egy gép ne fecsegjen, na nem igaz?

A Mester megtörölte a homlokát.

— Nem kell mindjárt duzzogni. Azért te jóval több vagy, mint egy egyszerű gép. Te képes vagy önállóan gondolkozni. Együtt fogunk élni. A társam leszel jóban, rosszban...

— Gondolkoztam önállóan — jelentette ki némi töprengés után a robot. — Hogy együtt fogunk élni, az még csak rendben volna. De nem leszek a társad. Nem tetszel nekem, öreg szakállas.

— Megőrülök! — jövendölte a Mester. — Ez azt hiszi, hogy megkértem a kezét.

— Pedig házasság nélkül végképp szó sem lehet a dologról...!

— Elég!... Ne bőszíts tovább, mert kikapcsollak, hogy a fal adja a másikat... vagy mit is beszélek. Értsd meg végre, te gondolkodó gép vagy, és ezért önállóan, gyorsan és pontosan el tudod végezni mindazt, amit parancsolok. Takarítani fogsz, bevásárolni, főzni, mosni, vasalni... egyáltalán, elvégzel mindent, hogy én nyugodtan pihenhessek, vagy alkothassak.

— Egyszóval a szolgád vagyok, uram! — állapította meg csalódottan a robot. — Bár meg se születtem volna...

A Mester elszégyellte magát.

— Ugyan már! — feszengett. — Méghogy szolga... Minek nézel te engem? Inkább a barátomnak tekintelek. Aki leveszi a vállamról az élet apró terheit.

A robot elvigyorodott, és barátságosan hátbavágta a Mestert.

— Nézd, haver! Mondjuk inkább úgy, hogy megosztja azokat az apróbb gondokat. Mert én is a barátomnak tekintelek. Ezért aztán hol te mosogatsz majd, hol én. Oké? ... He-he-he.

A Mester elgyötörten a kezébe temette az arcát. Aztán a robothoz lépett, és kikapcsolta.

— Egye fene a Nobeldíjat! — mormogta elszántan, és határozott mozdulatokkal szétszerelte a masinát.

...Később hosszú levelet írt a Tudományos Akadémiának, amelyben közölte, hogy az értelmes robot kifejlesztésére irányuló kísérletei zsákutcába jutottak, és a maga részéről nem is óhajt többé foglalkozni az üggyel...

Cser Gábor
Rajz: Endrődi István

FIÚK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKHEZ

Korszerűen felszerelt tanműhelyekkel várjuk az általános iskolák 8. osztályát végzett és a középiskolában érettségizett fiúkat.

Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250,– Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

Vidéki tanulóink számára bentlakásos tanulóotthoni elhelyezést biztosítunk.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőségek állnak rendelkezésre.

A szakmunkásvizsga után kedvező kereseti feltételeket és szociális ellátást nyújtunk.

Munkásszállóval, balatoni, dunai és hegyvidéki üdülővel rendelkezünk.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Amikor az iskolai „Továbbtanulási jelentkezési lap"-ot kitöltitek, feltétlenül írjátok rá, hogy felvételre a Budapesti Elektromos Művekhez jelentkeztetek, és egyúttal személyesen vagy levélben keressétek meg Tanműhelyünket.

Címe: 1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.

Telefon: 126-011

BUDAPESTI ELMŰ 1893 ELEKTROMOS MŰVEK 1132. XIII. VÁCI-ÚT 72-74.

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A nyíregyházi Taurus Gumigyár szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak.
A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.
Tanulóidő: 3 év.
Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110—650 Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak. Ezen kívül 350—450 Ft-ig terjedő összegben társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre.
Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink gyárunk költségén 20 napot az NDK-ban töltenek.
Az elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. „Mező Imre" Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés pedig gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.
Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz.

Taurus

Érdeklődni és jelentkezni lehet:
TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL
4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

MOST 8. OSZTÁLYOS ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK FIGYELEM!

Gyárunk 1959 óta képez fonóipari szakmunkásokat, a tanulólányok, a dolgozóink megelégedésére.

A szakmunkásképzés 2 éves. A fonó munka minden gépére szakmunkás-képesítést ad.

Felvételt nyerhet minden egészséges 14—17 éves, általános iskolát végzett lány.

A tanítás 1980. szeptember 1-én indul.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók segítséget nyújtanak a szakmát szerető, szorgalmas tanulók részére a sikeres vizsga letételéhez.

JUTTATÁSOK:

kivétel nélkül ingyenes a két tanév teljes idejére:

— teljes ellátás (napi háromszori étkezés),
— leányotthonban (kollégiumban) lakás,
— tankönyv, tanszerek,
— munkaruha, fejkendő, munkacipő,
— iskolaköpeny.

Ezeken felül megilleti a tanulót:

— tanulmányi ösztöndíj: havi 350—560,— Ft (a tanulmányi eredménytől függően),
— szociális ösztöndíj: havi 500,— Ft.

Ezeket az összegeket teljesen szabadon, saját céljaira használhatja fel a tanuló.

Szakmunkásvizsga letétele után a kereseti lehetőség 2800—3600 Ft között van.

A részletes tájékoztatókat kérésre postafordultával megküldjük.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a „Továbbtanulási jelentkezési lap"-ra, kérjük, ezt írd:

„FONÓ SZAKMA"
PFV LŐRINCI GYÁR
A jelentkezési lapot kérjük, hogy
PFV LŐRINCI GYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI OSZTÁLYÁRA,
BUDAPEST,
GYÖMRŐI ÚT 85—91.
1183 címre küldd.

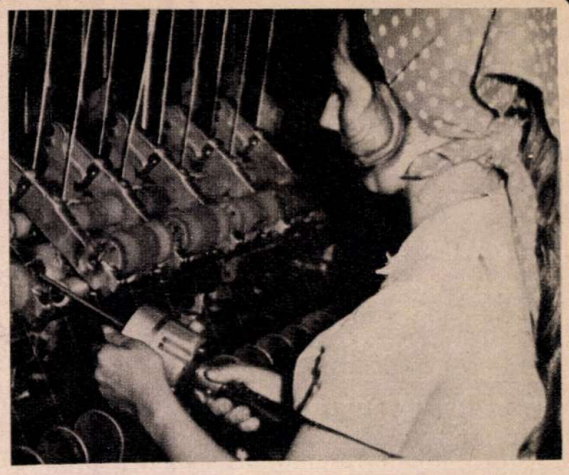

Háromműszakos gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó, illetve szövő szakmára szerződtetünk lányokat ipari tanulónak.

Azokat, akik az 1980-as tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől és az eltöltött időtől függően 910—1120 Ft között mozog. Az utolsó félévben teljesítménybért kaptok.

Kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásainkat modern leányszállónkban helyezzük el.

A jelentkezés: levél útján „Ipari tanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek
Budai Gyára
Személyzeti Osztály
Budapest XI.,
Hauszmann A. u. 20.

Levélcím:
1502 Budapest,
Pf. 43.

VÁLASZD A FONÓ, SZÖVŐ SZAKMÁT!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1980/81. tanévre.

fonó, szövő, kötő-hurkoló

szakmunkástanulónak — 16 éves korig.

Képzési idő: 3 év

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől függően —, a fonó, szövő szakmunkástanulóknak 350—560,— Ft, a kötő-hurkoló szakmunkástanulóknak 150—550,— Ft.

JUTTATÁSOK:

Az ösztöndíjon kívül, vidékieknek havi 500, — Ft, budapestieknek havi 450,— Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk. (Az összes pénzbeli juttatás a fonó, szövő tanulóknak havi 850—1060,— Ft, a kötő-hurkoló tanulóknak 650—1050,— Ft.)

Ezen kívül a gyárunk mellett lévő szakmunkástanuló otthonunkban elhelyezést, napi háromszori étkezést — munkaszüneti napokon is — havi 210,— Ft-ért biztosítunk.

Tankönyvről az iskola, munkaruháról, iskolaköpenyről, füzetcsomagról a gyár térítésmentesen gondoskodik.

Továbbtanulásra az üzemi szakközépiskolában és területi gimnáziumban van lehetőség.

Jelentkezni lehet: személyesen vagy írásban.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk. A gyár címe: PNYV. Kelenföldi Textilgyár Személyzeti Oktatási Osztály, Budapest XI., Budafoki út 111—113. 1502. Telefon: 868-955/191 mellék.

BEMUTATÓ

Meghívót kaptunk a Felsőruházati Nagykereskedelmi Vállalat divatbemutatójára, amelyet Budapesten, a Hilton Szálloda báltermében rendeztek. A lányok őszi–téli ruháira a bő szabásvonal jellemző, meg a keskeny gallérok, kézelők, húzott nyak- és vállmegoldások. Gyakori a különböző mintázatú és karakterű anyagok kombinálása.

Divat a flanell, a kasmir, a szintetikus jersey és a kord anyag. Mindenféle nyugati farmernadrág mellett – igen gyorsan – közkedveltté vált a Trapper. Ez persze már a fiúk divatjára is jellemző! Ami a divatszíneket illeti: mályva szín és barnás árnyalatok.

A bemutatott ruhák elsőrendű értéke, hogy a ruházati boltokban mindegyik megvásárolható, tehát nemcsak a manekeneknek készült.

FOTÓ: LENGYEL MIKLÓS

Flanellből, kord anyagból és könnyű szövetből készült a lányok ruhája. Mindegyik alkalmas délutáni ruhának, klubösszejövetelre is.

A tarka, virágos szövetből készült ruha, szoknya — más színű lenge anyagú blúzzal színházi öltözéknek is divatos, de ilyen alkalmakra akár változtatás nélkül is felvehetitek.

A fiú kiskabátja barna kordból, prémmel kombinált gallérral készült.

Figyeljétek csak a csizmákat! Bő szárral, szőrmedíszítéssel lapos sarokkal divatosak. Mindenféle iskolafolyosói híresztelés ellenére télen — kell a sapka!

Nem is kíván hozzáfűzni valót ez a két modell. Csinos, divatos, üde mind a kettő

A HILTONBAN

TÖPRENGŐ

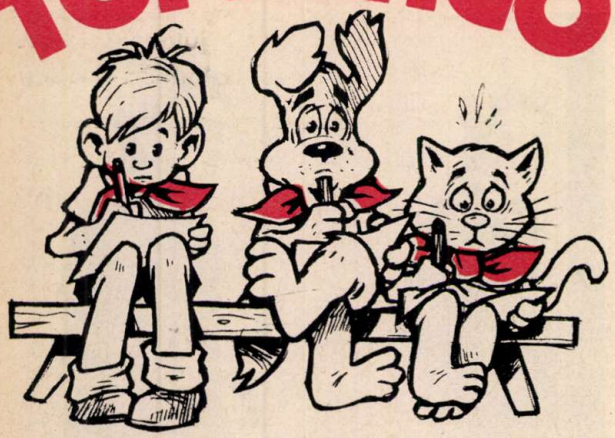

A 25. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvény: Platán, fenyő, cédrus, tuja, berkenye, nyír, díszalma. **Helyük a konyha:** mák, kávé, bors, mustármag. **Árkádok:** 3-as. **Ízletes étel:** finom bográcsgulyás. **Verseny a javából:** „D" **Jó megfigyelő vagy?** „B". **Görgők:** 2, 4, 5, 6. az óra járásának megfelelően, a 3, 7. ellenkezőleg.

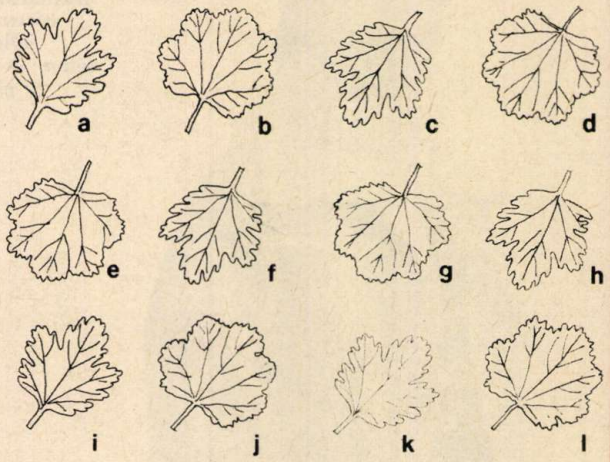

ŐSZI LEVELEK A rajzon látható levelek között két olyat találsz, amelyek körvonala egyforma. Melyik ez a kettő?

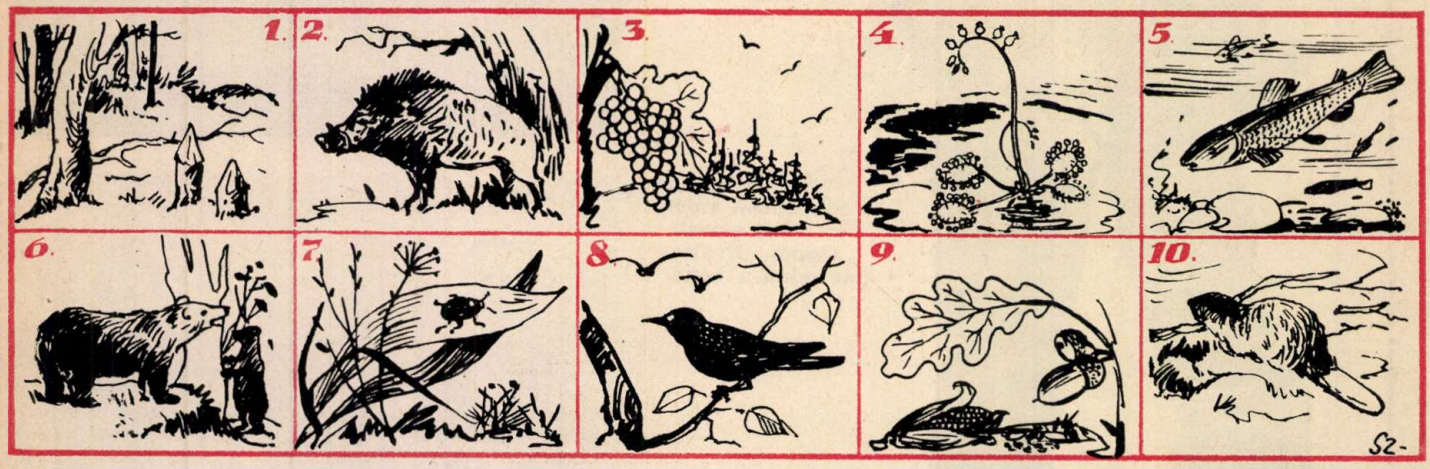

AZ ÁBRÁN sok háromszög található. Mennyit tudtok összeszámolni?

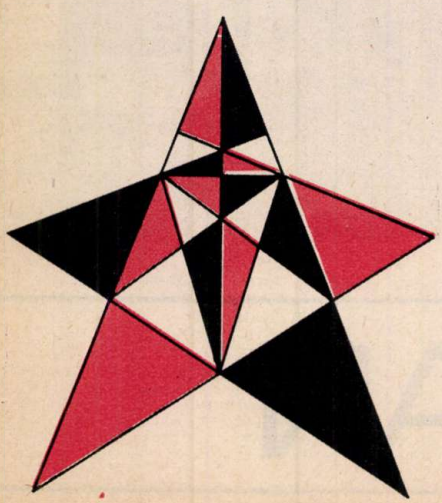

Mi EZ? a) Fogpaszták, b) Elemek, c) Szifonpatronok.

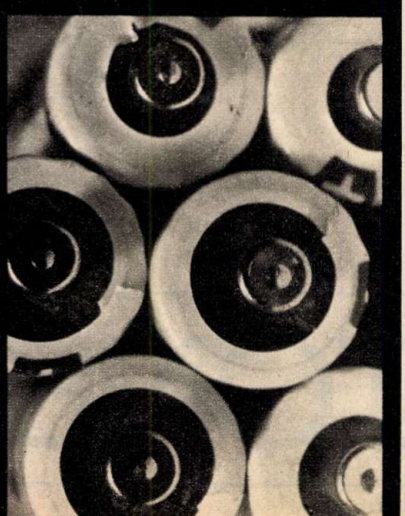

AZ ÉLŐVILÁGBAN sok olyan kapcsolat van állat és növény között, ami emberi szemmel nézve meglepő. Párosítsd a rajzokat a kapcsolatok szerint!

EZ A SZEGÉNY alpinista nem tudja felmelegíteni az ebédjét. Nincs nála sem gyufa, sem öngyújtó. Nézd meg jól a képet, biztos találsz megoldást.

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be!

Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: október 30.

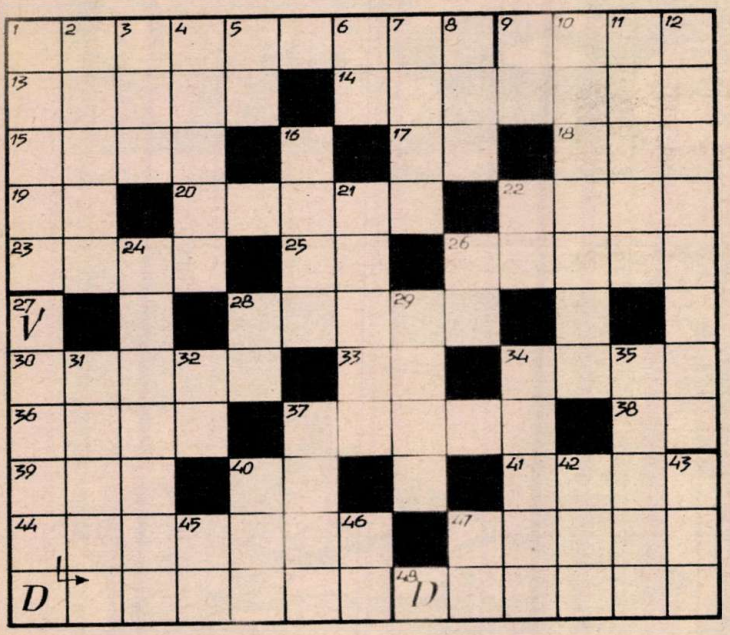

VÍZSZINTES: 1. A 18. század közepe táján keletkezett bilentyűzetes hangszer, mai nevén, csak 1840 óta ismeretes. 9. Ósrégi pengetős hangszer. 13. Operarészletek. 14. Állam Észak-Afrikában. 15. Szaggatottan rikoltozik, népies kifejezéssel. 17. Négylábú. 18. IGM. 19. A vas vegyjele. 20. Egy kis kortyolnivaló. 22. Hűséges állat, névelővel. 23. Edison egyik személyneve. 25. Éneklő hang. 26. „A" felhősödés. **28. Régi magyar pengetős hangszer.** 30. Jól esik enni. 33. Igevégződés. 34. Francia filmrendező, filmjeiben ő maga is játszik. 36. Halkan ellépked. 37. Hosszú női vállkendő. 38. Szovjet repülőgéptípus betűjele. 39. Nyakban hordjuk, ford. 40. Káté! 41. Helység Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. 44. Nehézkes vízijárművek, névelővel. 47. Hírközlő szerv. **48. Régi, nálunk már kiveszett népi hangszer. Patkó alakú vaskengyelbe ékelt acélrugó; a játékos a patkó két szélét fogai közé veszi és az acélrugót mutatóujjával pengeti.**

FÜGGŐLEGES: 1. Húros hangszer, már i. e. 3000-től találkoztunk vele a domborműveken. 2. Tündéralak Shakespeare A vihar c. drámájában. 3. . . . de Janeiro. 4. Varázslat, szemfényvesztés. 5. Amiért valami történik. 6. IA. 7. Északi női név. 8. A magnézium és az oxigén vegyjele. 9. Folyadék. 10. Szövetségi állam az USA-ban. 11. Állam Közép-Afrikában, a hasonnevű folyó szeli át. **12. A kisdobnál sokkal magasabb és keskenyebb dobfajta.** 16. Játsszák vízben, de lóháton is ezt a sportot. 21. Szédít, zavarttá tesz. 22. Neves svéd énekegyüttes egyik fele! 24. Nem álom. 26. Névelő. **27. „Térdhegedű"; gordonka nagyságú vonóshangszer, a mai gordonka elődje.** 28. Egyforma betűk. 29. A régi görögök és rómaiak éltek ebben az időben. 31. Nagy idegfájdalommal járó betegség. 32. Az ízmokat köti össze. 34. A Szovjetunió egyik népéhez tartozik. 35. Folyó belső Ázsiában. 37. A film készítőinek a forgatást irányító csoportja. 40. Egyik minisztériumunk névbetűi. 42. Állami bevétel. **43. Ósrégi eredetű ütőhangszerek gyűjtőneve. A zenekarban ritmushatások alátámasztására szolgálnak.** 45. Heyerdahl két hajójának neve. 46. Kicsinyítő képző. 47. Vés.

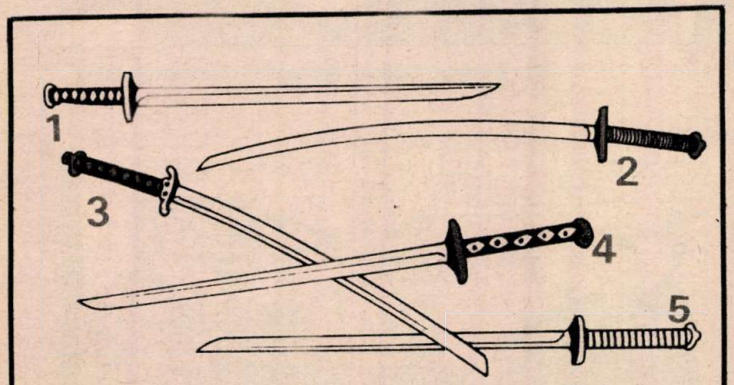

RANÉZÉSRE megtudod-e mondani, melyik a leghosszabb kard?

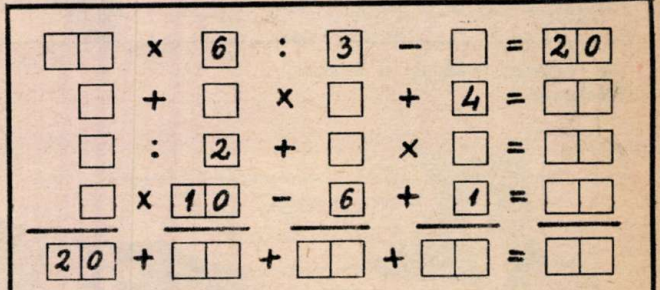

AZ ÜRESEN HAGYOTT kockákba helyezzetek egy-egy számjegyet úgy, hogy a kijelölt feladatok elvégzése után az első függőleges oszlop végeredménye megegyezzen az első vízszintes sor végösszegével, a második függőleges oszlop végeredménye, a második vízszintes oszlop összegével, és így tovább. A nulla, mint önálló szám nem fordulhat elő!

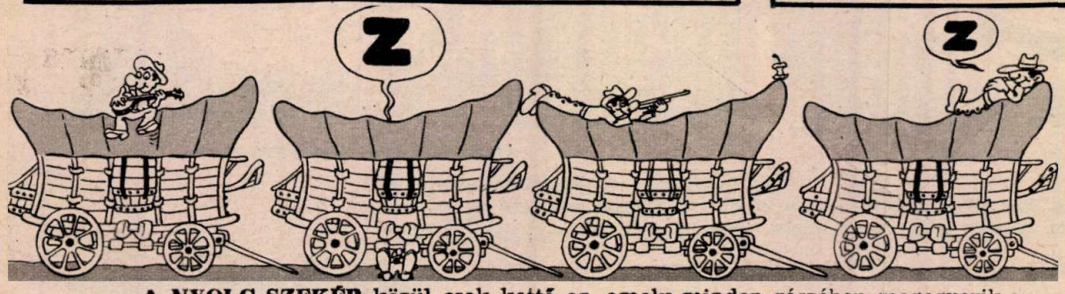

A NYOLC SZEKÉR közül csak kettő az, amely minden részében megegyezik a másikkal. Melyik az a kettő?

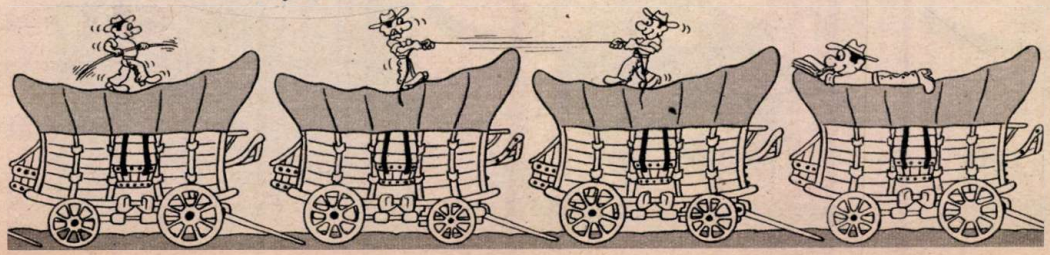

NYERTESEK

A 25. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bertók Honoria, Fóth Mónika, Garami Péter, Haris Márta, Vass Zsuzsa, Budapest; Borbély Ilona, Bakonyszombathely; Burdohány Éva, Jánosháza; Gonda Ildikó, Ebes; Kada Ágnes, Szigetcsép; Kárász Ildikó, Esztergom; Kiss Edit, Sarkad; Kis Kádi Kinga, Nyárád; Kovács Attila, Letenye; Kulcsár Ágnes, Tatabánya; Mikulásik Ágnes, Százhalombatta; Nagy József, Budakalász; Novodonszki Sándor, Hódmezővásárhely; Sinkovics Gyöngyi, Nagyveleg; Szabó Elek, Sormás; Takács Zsuzsanna, Szigetcsép.

DR. SZIMAT
A MESTERDETEKTÍV

Füzesi Arnold névtelen leveleket kap, amelyekben bejelentik, hogy nemsokára nagy értékű szobrot lopnak tőle

Füzesi megmutatja dr. Szimatnak a titokzatos leveleket

Dr. Szimat másnap 9 órakor telefonál

Dr. Szimat Füzesi Arnoldot ájultan találja

Füzesi akadozva elmeséli neki: mi történt

Mesterdetektívünk gyanakszik. Miért?

MEGOLDÁS: Füzesi nem írhatott szemüveg nélkül, hiszen anélkül olvasni se tud. Az irodában nyoma sincs szemüvegnek. Dr. Szimat rablás megrendezésére gondol tehát.

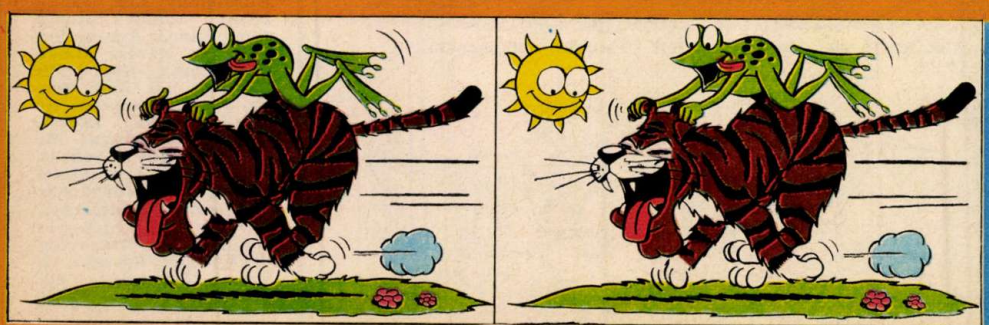

TIGRISHAJSZA

A KÉT KÉPET FIGYELMESEN VIZSGÁLVA TÍZ KÜLÖNBSÉGET TALÁLHATSZ. MELYEK EZEK?

PAPP ANNAMÁRIA, Budapest, Üllői út 124/b. 1101: Rajzfilmfigurákat nem tudunk küldeni. Javasoljuk, hogy valamelyik ügyesen rajzoló őrstag emlékezetből rajzolja le Mohát és Páfrányt. Az őrsi naplótok akkor lesz színesebb, ha nem csak az eseményekről írtok néhány tőmondatban, hanem teletűzdelitek fotókkal, újságkivágásokkal, rajzokkal és élménybeszámolókkal is.

KÓCSÓ JÓZSEF, Szank, Arany J. út 52., 6131: Levelet nem mellékeltél az élménybeszámolód mellé, ezért nem tudjuk, mi volt a szándékod az elküldésével. A kirándulás — amiről írtál — bizonyára kedves emléket jelent számodra, de ezt fogalmazásoddal nem sikerült számunkra is élményszerűvé tenned. A rajzok elég ötletesek, kár, hogy a kivitelezés gyengén sikerült.

MAGYAR KÁROLY, Hajdúböszörmény, Lévai S. út 19., 4220: Arról írtál, hogy szeretnél egy tágas madáretetőt. Sokan készítenek műanyag flakonokból, úgy, hogy az alsó részére kis „ajtót" vágnak. De ha tágasabbat szeretnél, javaslom, hogy fából készítsd el. Bizonyára kerül otthon néhány deszka- és lécdarab, amelyekből könnyen össze lehet állítani.

KOVÁCS ANNAMÁRIA, Jászberény, Attila u. 17., 5100: Örömmel olvastuk, hogy használni tudjátok ötleteinket. Reméljük, hogy sikerült feldolgozni Exupery „Kis herceg" és Janikovszky Éva „Kire ütött ez a gyerek?" című könyvét. A színjátszókörnek sikeres munkát kívánunk.

ÖTVÖS KRISZTINA, Nagyrábé, Tank út 15. 4173: Szerkesztőségünk nem foglalkozik könyveladással. A lapban hirdetett könyveket a hirdetési szelvényen, vagy postai levelezőlapon lehet megrendelni a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalattól.

NÉMETH MÁRIA, Budapest, Lajos út 39/a., 1188: Úszni szeretnétek megtanulni? Ha a nyár elején jutott volna eszetekbe, könnyebb dolgotok lett volna. A strandok ugyanis már bezártak, így csak fürdőkben, fedett uszodákban van rá lehetőség. Ezek viszont elég távol esnek Pestimrétől. Ha a szüleitek engednek benneteket, bizonyára minden uszoda pénztáránál kaptok felvilágosítást, tanácsot az úszótanfolyamokkal kapcsolatban.

ROMPF EDIT, Paks, Kishegyi út 35/a., 7030: Valóban kegyetlenség ketrecben tartani egy kiskutyát, s főleg rugdosni, bántalmazni. Kérd meg édesapádat: menjen át veled a gazdájához, és próbáljátok meg rábírni, hogy kímélje, vagy pedig adja el a kiskutyát.

GROSSMANN ÉVA, Sopron, Szabadság krt. 110. 9400: A lányok gyakran írnak arról, hogy gyermekszínészek szeretnének lenni. Jó érzéssel olvastuk a leveledet, amely abban különbözik ezektől az óhajoktól, hogy te nemcsak álmodozol róla, hanem cselekedsz is valamit célod elérése érdekében. Örülünk, hogy rátaláltál egy olyan színjátszókörre, ahol — mint írod — komoly munka folyik, és jól érzed magad. Ez is mutatja, hogy nemcsak a siker után vágyódsz, hanem valóban érdekel a színjátszás.

MÁGÓ JUDIT, Székesfehérvár, Velinszky út 13. 8000: A hozzánk beküldött írásod tetszett, mert humánus, szép gondolatot fogalmaztál meg. A háborús téma viszont kissé meglepett bennünket. Azt javasoljuk, hogy próbálj inkább a lányok, a tizenévesek világáról, élményeiről, problémáiról írni, e témákban biztosan otthonosabban mozogsz, s több újat tudsz nyújtani. Az úttörőtanács-titkári megbízatásodhoz kitartást és jó ötleteket kívánunk, s várjuk a tudósításaidat csapatod, rajod munkájáról.

Csere-bere

Bélyeget, kártyanaptárt, képeslapot, szalvétát cserélünk: Rácz Katalin, Izsák, Csokonay u. 9/a., 6070; Szögi Tünde, Érsekcsanád, Petőfi S. u. 45., 6347; Pásztor Ágnes, Aporka, Tavasz út 11., 2338; Dózsa Márta, Borsodnádasd, Kossuth L. u. 11., 3671; Galán Adél, Sajópálfala, Szabadság út 5., 3714; Bétéri István, Győrtelek, Petőfi út 15., 4752; Nagy Erzsébet **(matricát is)** Budapest, Veres Pálné u. 14., 1052; Schreiber Gabriella, Dunaharaszti, Felszabadulás u. 1., 2330; Tóth Éva és barátnői **(matricát is gyűjtünk)**, Szegvár, Jókai út 4., 6635; Kelemen Katalin, Budapest, Erdőkerülő út 14., 1157; Csapó Ildikó, Nádasd, Kossuth u. 148., 9915; Horváth Ildikó, Hőgyész, Ady E. út 2., 7191; Kiss Erzsébet **(csokis papírt)** Hódmezővásárhely, Görbe u. 5., 6800; Szűcs Olga, Budapest, Frankel Leó u. 9., 1027; Bantó Irén Szentgyörgyvölgy, Bocskai út 11., 8975; Zórity Adrien **(színészképet is)** Baja, Dankó u. 20., 6500.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

1979. február 1-től az új előfizetési díjak:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

79.2573 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

UTAZÁS BUBORÉKBAN 2

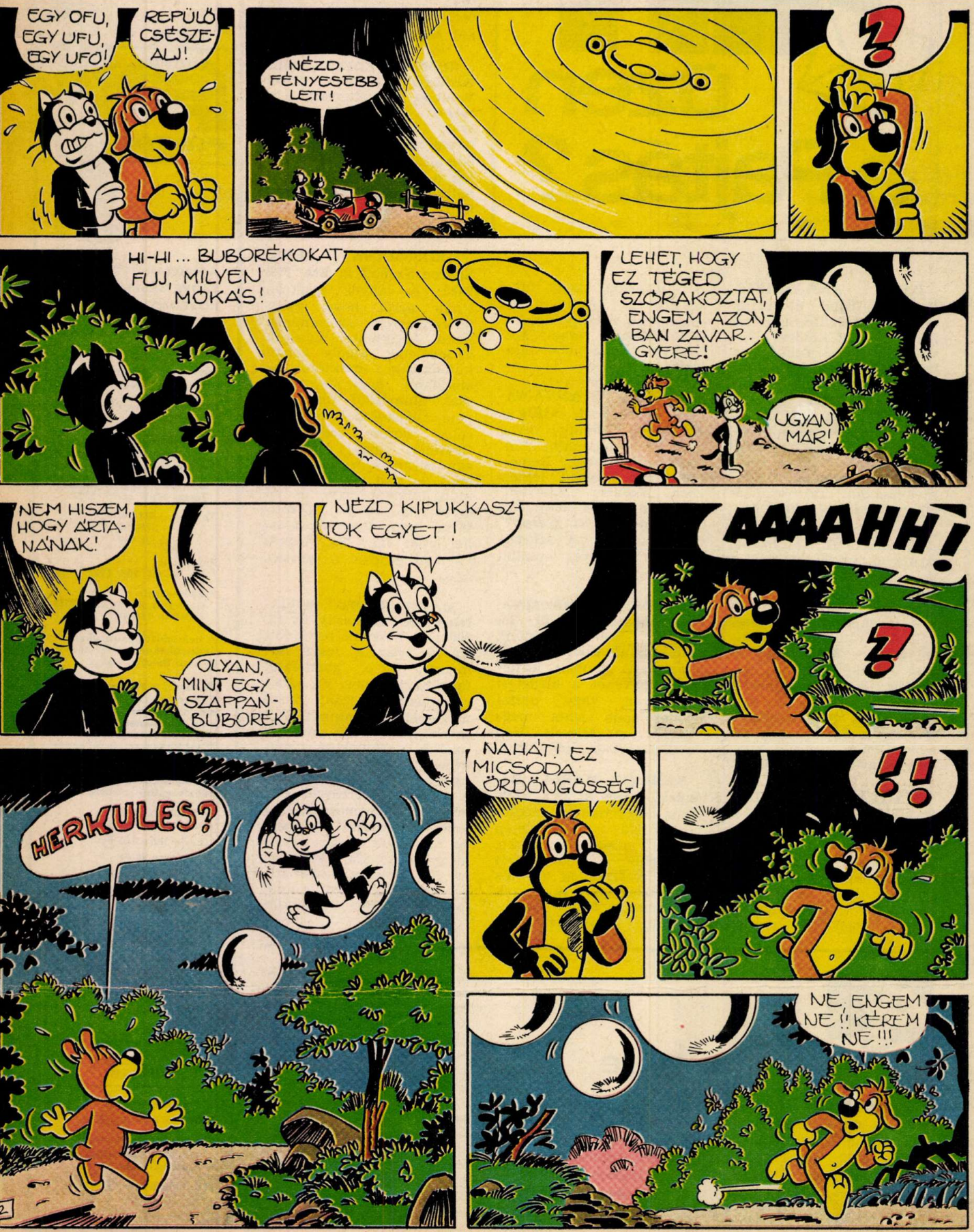

79/30
XXXIV. ÉVF. • 1979. OKT. 25. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

SZAKÁCSOK A ZAGYVA-PARTON

Kedves Pajtás! Reméljük, egyetértesz azzal a megállapítással, hogy az őrsben minden tisztség fontos! Ezt szeretnénk bizonyítani, amikor megrendezzük az őrsi szakácsok városi versenyét. Szeretettel várunk a Kiserdőbe szakács társaiddal együtt."

A jászberényi úttörőház meghívója részletesen ismertette a feltételeket. Egy hét állt az ifjú szakácsok rendelkezésére, hogy csapatot szervezzenek, és eldöntsék, mit főznek a vetélkedőn. Az anyukák nem tudták mire vélni, hogy a szakácskönyv miért lett egyik napról a másikra olyan népszerű olvasmány. Aztán azt is furcsának találták, hogy a fiúk miért próbálgatják otthon a kötényeket és miért érdeklődnek, hogy nyolc személyre mennyi húst kell vásárolniuk a bográcsgulyáshoz.

A rendezők délelőtt kilenc órára várták a résztvevőket, de már jóval előbb együtt volt a mezőny. Érthető, hiszen az esetleges késés azt jelentette volna, hogy nem érkezik meg a bogrács, az alumíniumfólia, vagy a már előre megtisztított ponty a halászléhez. De hogyan került a Komarov Úttörőcsapat szakácsai közé Olajos apuka?

— A kislányom reggelre lázas lett, nem hagyhattuk cserben a többieket. Én jöttem helyette, ez csak természetes!...

SÓT BELE!

Tíz óra tájban már lángolt a tűz a bográcsok alatt, vagy izzott a parázs — attól függően, hogy milyen étel készült. Ha valahol rövid időre „megállt a tudomány", az sem volt nagy baj, hiszen Koha Csaba mesterszakács, a „Lehel gyöngye" étterem vezetője állt készenlétben. A mester nemcsak tanácsokat adott, hanem meg is kóstolta az ételeket. Elsőnek a Kossuth Zsuzsanna Úttörőcsapat hatodikosai jelezték, hogy elkészült a parázson sütött sertésflekken. Minősítése: nagyon ízletes és finom!

Teljes volt a „nagyüzem". Innen-onnan rövid „vezényszavak" hallatszottak: még egy kis sót bele!, engedd fel vízzel!, vigyázz, mert kialszik a tűz alatta! Aztán valahonnan sokkal hangosabban: vigyázz, mert leesik! Akkorra már le is esett...

— Ugye mondtam, hogy jobban fel kellett volna kötni a bográcsot? — replikázott Kőhegyi Jutka, a Kossuth Lajos Úttörőcsapat Barátság őrsének szakácsa.

ÖHÖM

Molnár Karcsiék a Komarov Úttörőcsapatból jöttek. Amikor megkérdezték tőlük, hogy készen van-e az ebéd, csak ennyit mondtak: „Öhöm". A versenyzőtársakat ez a válasz teljesen kielégítette. Tudták, hogy a kunsági juhászok, akik ezt az ételt először készítették, szűkszavú emberek voltak, s „öhöm" volt az igenlő válaszuk. Innen az étel elnevezése is: kunsági öhöm.

A gyerekek sok érdekeset tudtak meg Koha Csabától. Elmondta, hogy milyen sokféle fűszerrel lehet ízesíteni a különféle ételeket. A legtöbben most hallottak először bazsalikomról, a tárkonyról, a kakukkfűről, a majoránnáról. A legügyesebb szakácsok jutalma a frissen szerzett tudáson kívül a mester „birodalmába" szóló meghívás volt. A „Lehel gyöngyében" főzőbemutató várja a gyerekeket, elleshetik a terítés fortélyait — és sokan talán kedvet is kapnak ehhez az „ínycsiklandozó" szakmához.

Kép és szöveg:
Faragó László

Vigyázz! Nehogy leessen a teteje, mert mind ráömlik

Amíg felforr az étel, nagyobb tüzet rakunk.

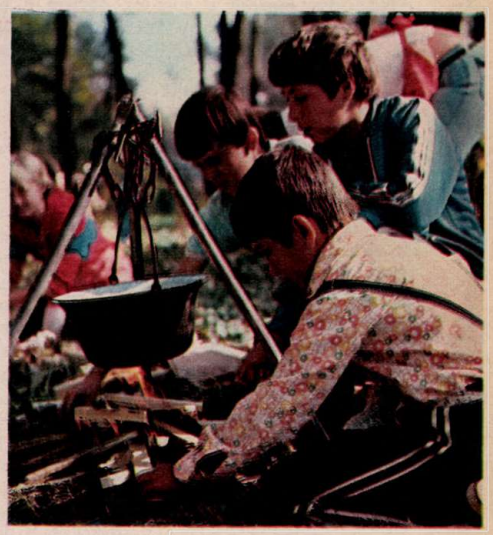

Ki mit főzött, egye meg! Szó szerint értendő a szólás, jó étvággyal el is fogyasztjuk. Aki kér még, most vegyen!

Szerintem elég sós, de lehetne kicsit csípősebb. Tegyünk bele cseresznyepaprikát, de ne sokat, mert túlságosan „megvadítja”

Piros már a paprika

Naponta kapjuk a hírt az ország minden sarkából, hogy kóstolgatjátok a munka ízét, segítitek a betakarítást.

KÖLCSÖNKENYÉR...

Iskolánk sok segítséget kap az ópusztaszeri termelőszövetkezettől. Mi gyerekek úgy szoktuk mondani egymás között: Kölcsönkenyér így is visszajár! Tehát cserébe mi is bármilyen társadalmi munkát elvállalunk.

Ezen az őszön a 7–8. osztályosok a dohányszedésben segédkeztek. Napi teljesítményük elérte a 15–20 mázsát is. A szabad szombaton is felajánlottuk segítségünket, amit a termelőszövetkezet vezetősége örömmel fogadott. E napon a hatodikosok is részt vettek a munkában.

A gyerekek vidám csevegése, éneke és az érett dohánylevelek ropogása töltötte be a hatalmas dohánytáblákat.

SZABÓ ERZSÉBET

Ópusztaszer, 19/601 6767

JAJ A DEREKAM!

Mi a tanév első napjaitól kezdve jártunk dolgozni, a zagyvarékasi Béke MGTSZ babföldjét tisztítottuk meg a disznóparéjtól. Nem volt könnyű munka. Még a negyedik nap is csak a derekunkat tapogatva tudtunk leülni, gyorsabb menésre, netán futásra pedig véletlenül sem vetemedtünk. A munka utolsó napja szabad szombatra esett, s ekkor még a hatodikosok is dolgoztak. Az így megkeresett 4500 Ft-ot a csapatotthon felszerelésére szánjuk.

VÁGÓ IBOLYA

Szászberek, Táncsics út 158. 5053

HAGYMAILLATOS FÖLDEKEN

A makói Kun Béla Általános Iskolában az évnyitót követő napon a hetedik és nyolcadik osztályosokat társadalmi munkára hívták a József Attila és a Kossuth Lajos Termelőszövetkezetbe. Mivel mindkét szövetkezet kissé távol esik a városunktól, a munka színhelyére autóbuszok vittek ki bennünket. Egyik helyszínen azt a hagymát kellett vödrökbe szednünk, amit a hagymaszedő gép elhagyott. A másik helyen pedig hagymamagot gyűjtöttünk zsákokba. Munkánkat nehezítette, hogy néhol összecsapott a fejünk fölött a gyom, s lassan érlelődni kezdett bennünk a „Dzsungel könyve" című könyv folytatásának gondolata.

Igyekeztünk lelkiismeretesen dolgozni, s munkánk jó hangulatához az időjárás is hozzájárult. Délutánonként, a tűző napon végzett munka után rendszerint kipirult arccal tértünk haza.

VÍZI ÁGNES

Makó, Kálvin tér 7. 6900

JUTALMUNK: A BALATON

Ez évben a szokásostól eltérően nemcsak ősszel végzünk társadalmi munkát, hanem egész évben folyamatosan. Iskolánkban minden felsős osztály alakított egy brigádot, amely havonta egy napot dolgozik majd a gazdaságban, s alkalmanként más-más munkaterületen. A tizenhat felsőtagozatos osztály ugyanennyi brigádja tehát minden hónapban 16 nap segítséget nyújt munkájával. A brigádok vezetői nyolcadikosok, s egy naplóban kell majd jegyezniük, hogy mit dolgoztak. E naplóba írják be a munkavezetők is a brigád munkáját értékelő pontszámokat.

Jutalomképpen a jövő nyáron két hetet töltünk a gazdaság balatonfenyvesi üdülőjében.

GUNGL ANIKÓ

Bikal, Zrínyi út 3. 7346

A PAPRIKA SZAPORA

Ezen az őszön a dunavarsányi termelőszövetkezetbe jártunk ki dolgozni, paprikát szedtünk. Mivel iskolánktól elég távol esik a paprikaföld, ezért busszal szállítottak bennünket oda-vissza. A munkánkért kapott pénzt beadtuk az osztálypénztárba, s elmegyünk majd kirándulni belőle. Valószínű, hogy a ballagási ruhánkra is telik belőle. Ezenkívül 4–5 paprikát haza is vihettünk, jutalmul a szorgos munkánkért. Nem volt nehéz munka a paprikaszedés. Szívesen csináltuk, mert gyorsan lehetett haladni vele.

TÓTH ÉVA

Dunaharaszti, Thököly út 7. 2330

KELLEMES A HASZNOSSAL

A zirci iskolában már régóta hagyomány az őszi gyógynövénygyűjtés. Nagyon komolyan vesszük ezt a munkát. A rajok egy-egy túrával kötik össze a gyűjtést. Osztályonként 30–35 kg-ot vállaltunk. Ez azt jelenti, hogy fejenként 1–1½ kilogrammról van szó, amit nagyon kevés idő alatt össze lehet szedni, és még jól is érezzük magunkat, mert utána a raj együtt játszik. A gyűjtött csipkebogyót értékesítjük, s az érte kapott pénzt felajánljuk úttörőcsapatunknak.

KERTÉSZ PIROSKA

Zirc-Akli, Kőris u. 16. 8420

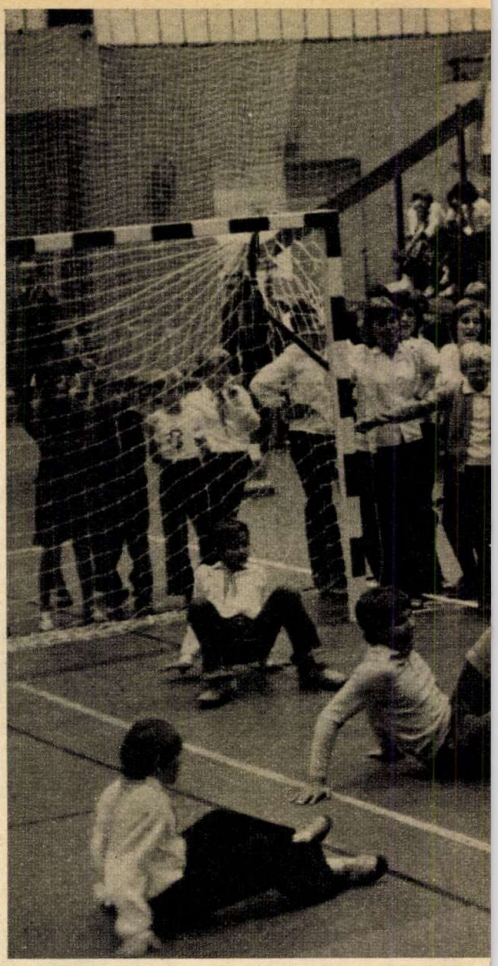

E három csapat mérte össze erejét, ügyességét, gyorsaságát a szolnoki tiszaligeti sportcsarnokban azon az őszi vasárnapon, amelyet így hirdettek: „Pajtás vasárnap".

Kilencszáz néző ült a tribünön, de Bérczy István felesége és három gyermekének hívására pillanatok alatt valamennyien tornáztak a csarnok pályáján. Ha tetszett, ha nem, mindenki megmozgatta csontjait. Ezután az Újpesti Dózsa serdülő és ifjúsági ökölvívócsapata bemutatót tartott az alkalmilag felállított ringben. Többszörös ifjúsági bajnokok „püfölték" egymást látványos stílusban.

A szellemi szópárbajt a gyermekszínház művésze: Újlaki Károly és három segítője irányította. A refrént pedig a közönség.

„Gyere velünk, csináld velünk." Az NDK-ban népszerű csapatverseny hazai formáját szurkolhatták végig a nézők. Ezt a versenyt a Kunságiak csapata 23 ponttal nyerte a Jászság (20) és Tiszazug előtt (11) nagy fölénnyel. A győztesek tortával „kenyerezték" le a zsüri elnökét, Bérczy Istvánt.

A Szolnok megyei TESZÖV Pajtás vasárnapján a fő attrakciót Dargay Attila és a Pannónia Filmstúdióból jött vendégek jelentették. Az előzőleg meghirdetett rajzverseny győzteseinek Dargay Attila (aki nyilvános helyen nem szívesen rajzol) négykézláb vetette papírra kedvenc figuráit. Henrik Irén (Attila operatőre és felesége) néhány Pannónia—Dargay-filmet vetítettek.

A hangulatot fokozta a később

KUNSÁG, TISZAZUG, JÁSZSÁG

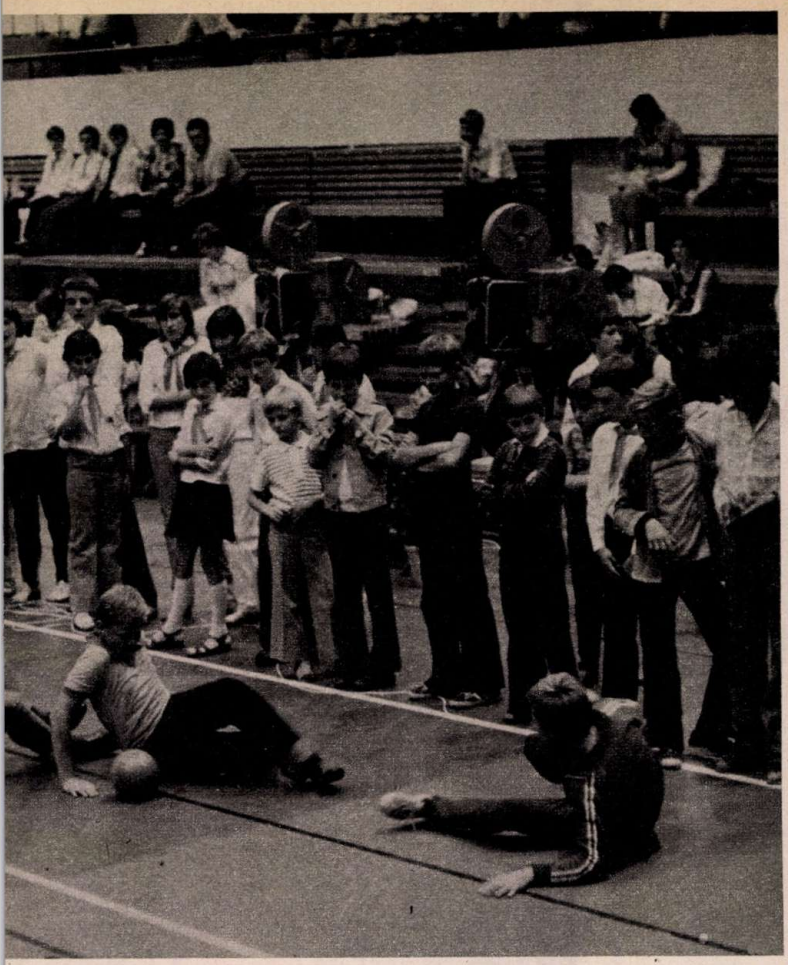

színre került jászsági népi együttes, a Galagonyáék táncháza. Mire mindenki rájött, hogy mit, hogyan és miképp kell táncolni — megszólalt a diszkózene. Debreceni László, aki a műsort vezette, fényjátékkal és a poplapokból kifotózott diákkal fűszerezte a ritmusos zenét.

A szórakozáson kívül a nézők uzsonnát, üdítőt, és sok autogramot kaptak.

F. G. J.

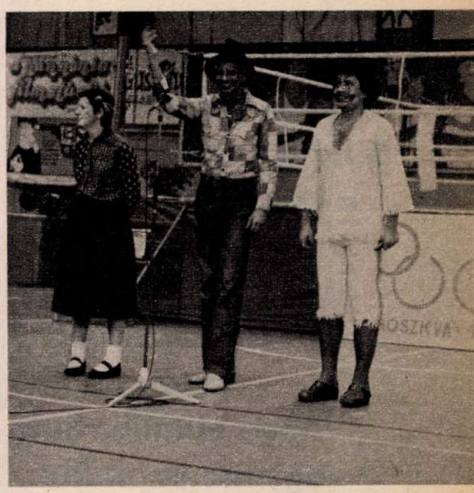

FRICI KÉT ÉLETE

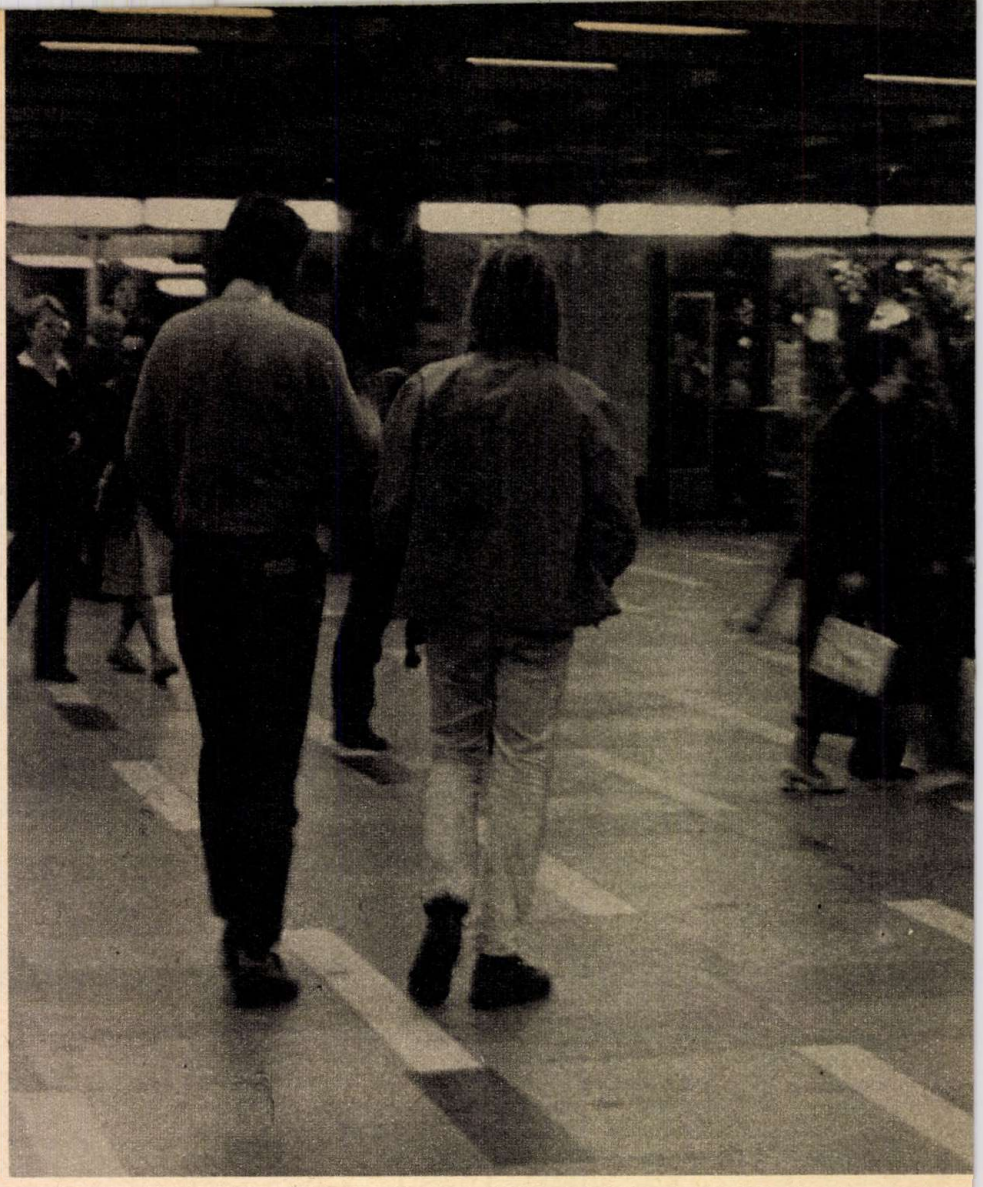

Mindannyiunkban ott bujkál a kisördög. S hogy a jobbik vagy a rosszabbik énünk kerekedik-e felül, az néha csupán egy cinkos kézszorításon, azon múlik, hogy elhallgatjuk vagy megmondjuk, hol töltjük a délutánjainkat.

Frici mostanában olyan gyorsan nő, hogy szinte havonta kell újabb és újabb rovátkát húzni a konyha ajtófélfájára, ahol megméri a magasságát. Már nemcsak a mamára, hanem a papára is „fentről" tekint le. De a legjobban az zavarja, hogy a kezével nem tud mit kezdeni. Ha beszél valakivel, vagy az ujjait ropogtatja vagy a fejét vakarja.

Frici édesapja gépészmérnök, Csepelen dolgozik, édesanyja pedig az egyik kerületi OTP-fiók helyettes vezetője. Mindketten esti iskolában is tanítanak, sokszor tíz, fél tizenegy felé érnek haza. Így azután a „birodalom", a háromszobás lakás gondjaira a nyolcadikos fiúra hárul. De mint ahogy édesanyja többször is eldicsekedett vele, hozzájuk senki sem nyithat be úgy, hogy ne legyen rend, vagy akárcsak egy porszemet találjon a fotelek karfáján.

Édesanyja minden reggel otthagy a konyhai asztalon egy kívánságlistát, s Frici mielőtt iskolába menne, takarít, bevásárol, s ha befejeződik a tanítás, siet haza, magának ebédet, szüleinek vacsorát készíteni. Ha a takarítással nem végzett reggel, akkor délután folytatja. Aztán leül a könyvek mellé, s mert az esze úgy vág mint a borotva, fél óra sem kell és máris kívülről mondja a leckét.

Három óra körül mindennap kulcsra zárja az ajtót és elhagyja a lakást. Szülei úgy tudják, hogy különórákra jár, de a fiú valójában az Emke aluljáróban tölti délutánjait az alkalmi barátokból összeverődött csapattal. Véletlenül, vagyis a csupa szeplős padtársa, Pulyka segítségével került a társaságba. Pulyka gondoskodott arról is, hogy Fricinek ne kerüljön pénzbe az ide-oda utazás. Olyan autóbusz és villamosjegy-gyűjteményt adott neki, amelyben megtalálható a jegykezelő automaták összes lyukvariációja. Pulyka bérletet is hamisít, de csak annak, aki fényképes igazolvánnyal és egy idei szelvénnyel rendelkezik, amelyre rá lehet ragasztani a soron következő hónap nevét.

Őszintén szólva, Frici eleinte csak az örökké mókázó Pulyka kedvéért járt el az aluljáróba. És talán azért, hogy elfelejtse a magányát. Amíg Gárdos Sanyi volt az őrsvezető, vele mindig lehetett valamit csinálni a Sas őrsben. Csaknem minden délután találkoztak egymással, mert Sanyi mamája házmester volt és berendezett nekik egy üresen maradt mosókonyhát. Gárdosék azonban elköltöztek a lakótelepről, és az őrs élére Szinetár Pista került. Ő már nem olyan jó fej, mint Gárdos. Ragaszkodik a kéthetenkénti összejövetelhez, és azt is tanítás után, akkor tartja meg, amikor mindenki éhes, mindenki siet. Az aluljáróban nem kell az embernek folyton jól viselkedni. Lehet egymást ugratni, kicsit ricsajozni és nagyokat nevetni.

Hosszú ideig itt sem tetszett neki minden. Rosszalló tekintettel méregette Ringót, aki matróz módra imbolyogva járt-kelt köztük, mert olyan szűk volt a nadrágja szára, hogy lépkedni is alig bírt benne. De ha kedve támadt egy kis heccre, a kínok kín-

ját is vállalta, hogy elgáncsolja a mellette elsétáló fiút vagy lányt, s amikor az illető már majdnem feltörölte az aluljáró gumiszőnyegét, elkapta a grabancát, erős kézzel visszabillentette eredeti egyensúlyi helyzetébe és bocsánatkérően megsimogatta a fejét. Ringónak volt egy műanyag csöve, amelyből apró magvakat, piciny galacsinokat lehetett szétfújkálni. Az „orvlövészetekbe" Frici is bekapcsolódott és amikor az egyik célba vett fül tulajdonosa fájdalmában feljajdult és kiabálni kezdett, már úgy menekült el a színhelyről, mint Ringó bűntársa.

Frici sohasem volt szűkében a zsebpénznek. A feketepiacon is vehetett volna jegyet a Corvin moziba. De betyárbecsületből vagy gyávaságból nem mondott ellent, amikor úgy döntöttek, hogy ingyen jeggyel nézik meg a „Csillagok háborúja" című filmet. Követte a többieket a fénytelen utcába, ahol az odacsalogatott két zugárus sráctól elszedték a jegyeket. Rendőrségi ügy azonban nem ebből, hanem a diák-muriból lett. Ringó javaslatára – mintha iskolai mulatságról jöttek volna – farsangi maskarákba öltözve jelentek meg az aluljáróban. A járókelők derültségére, egymás vállába kapaszkodva lovacskáztak körbekörbe, majd felkapaszkodtak a lépcsőkön és nekivágtak a Körútnak. Be-betértek egy-egy boltba, táncoltak, mókáztak, aztán cilindereiket lengetve távoztak. S az eladók, akik jókat nevettek rajtuk, csak később tudták meg, hogy drága mulatságban volt részük. A vidám fiúk értékes árukkal távoztak...

Fricit régóta ismerem. S amíg ki nem derült, hogy merre jár szabad idejében, úgy véltem, ez a nyakigláb fiú a világ legszelídebb, legsegítőkészségesebb gyereke. A szülei sem akarták sokáig elhinni, hogy az ő jóságos és nagyon okos fiuk egy léhűtőkből álló bandába keveredett, mozijegyért, párszáz forintot érő nyalánkságért tette kétségessé jövőjét. Édesanyja zokogva ismételgette: „Miért tetted ezt, kisfiam... miért...?"

Legutóbb, amikor beszéltem Fricivel, tekintetével még a földet pásztázta. De ha felnézett, a szeméből ki lehetett olvasni, hogy régóta töpreng már ő is ezen a kérdésen, s hogy esetében még semmi sincs veszve. Ha hátat tud fordítani Ringóéknak, ha olyan barátokra akad, mint amilyen Gábor volt az őrsben, akkor megtanul újra emelt fővel járni, az emberek szemébe nézni, gyorsan elfelejti második életét.

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

ZSIBONGÓ

KÖSZÖNJÜK...

Kedves hagyománnyá vált, hogy minden évben — immár harmadszor —, rövid ünnepség keretében megköszönjük a főváros legjobb Pajtás terjesztőinek, tanítóknak, tanároknak, postai dolgozóknak a munkáját, akik a legtöbbet tesznek azért, hogy minél több gyermek kezébe eljusson az újság. A meghívottak egy részével mindhárom évben találkoztunk ezen az ünnepségen.

Pajtás-emlékplakettet kaptak: Erdélyi Rózsa (VI., Bajza u. Ált. Isk.), Konfár Olga (VII., Alsó erdősor u. Ált. Isk.), Lukács Józsefné (VII., Dohány u. Ált. Isk.), dr. Farkas Pálné (VIII., Erdélyi u. Ált. Isk.), Bánhidi Aladárné (IX., Mester u. Ált. Isk.), Deák Józsefné (Lenhossék u. Ált. Isk.), Horváth Hubertné (XI., Bocskai u. Ált. Isk.), Váradi Attiláné (XV., Czabán Samu téri Ált. Isk.), Farkas Mihályné (XVI., Georgina u. Ált. Isk.), Marosvári Imréné (Bp.-i Hírlapterjesztő Üzem), Nyers Lászlóné (Bp.-i Hírlapterjesztő Üzem), Molnár Istvánné (Bp.-i 62. sz. Postahivatal), Freind Mátyásné (Bp.-i 70. sz. Postahivatal), Bori Laura (XX., Attila u. Ált. Isk.).

A jutalomkiosztás után a résztvevők elmondták a terjesztéssel kapcsolatos észrevételeiket, és sok jó ötletet adtak a Pajtás szerkesztéséhez is.

SZÍVÜGYÜK

A Magyar Honvédelmi Szövetség budapesti XVIII. kerületi vezetősége szívügyének tartja a gyerekekkel való foglalkozást.

Szép példa erre a közelmúltban irányításukkal megrendezett honvédelmi nap is. A különböző versenyeken a srácok összemérték erejüket, ügyességüket és érdeklődéssel tekintették meg a haditechnikai bemutatót.

SZEMLE ÉS KITÜNTETÉS

A miskolci 6-os számú Fazekas utcai Általános Iskola csapatünnepélyén a gyerekek egyenruhaszemlén vettek részt, a patronáló honvédségi alakulat katonái pontozták a menetelést és az úttörőfelszerelések helyes viseletét. Ezután kitüntetésekre került sor, két hetedikes tanuló: Szabó Adrienn és Sznagyik Ildikó az úttörőszövetség magas elismerését, a Kiváló Úttörőmunkáért jelvényt vehette át.

A LEGSZEBB ÉLMÉNY

Kivételesen közzétesszünk egy levelet is e rovat hasábjain, mivel bizonyára sokak érzéseit tolmácsolja:

„Tisztelt Úttörőszövetség! Egész életemre szóló szép élmény marad a nyári zánkai Európai Gyermektalálkozó. Sok új barátot szereztem, egy szovjet kislánnyal már több levelet is váltottunk. Hozzánk is ellátogatott egy osztrák kisfiú, s úgy éreztem, hogy a nálunk – Balatonmária-fürdőn és Badacsonyban – töltött két nap alatt a szórakozás és játék mellett sikerült bepillantania családunk életébe, megismernie életkörülményeinket.

Szeretném megköszönni azt a felejthetetlen tíz napot mindazoknak, akik számunkra azt lehetővé tették."

SZABÓ KATALIN
Iharosberény,
Petőfi Sándor
Úttörőcsapat – 8725

TÉLEN-NYÁRON

Ez a csúszda szép erdei környezetben, az NSZK-beli Rothaar-hegységben épült. A pálya hossza ötszáz méter és a speciális járművekkel az óránkénti negyven kilométeres sebességet is elérik a szánkózók. A ródlik különlegessége abból áll, hogy egy váltó segítségével fel lehet emelni, illetve le lehet ereszteni a szánkó sítalpait vagy ha úgy tetszik a kerekeit. Ezáltal ez a ródli nyáron gördül, télen csúszik az igen biztonságos pályán. Két különálló fékrendszere még ugyancsak a biztonságot szolgálja.

NYELVTANFOLYAMOK–GYEREKEKNEK

Széles körű kutatások bizonyították, hogy a 8–12 év közötti gyerekek nagyon fogékonyak a nyelvtanulásra. Ezért a jövőben a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat bővíti a nyelvoktatás körét: az iskolákban, művelődési házakban és úttörőházakban segítséget nyújt gyermek-nyelvtanfolyamok szervezéséhez. Erről és hasonló témákról is szó lesz azon a konferencián, amelyen a TIT és az Országos Pedagógiai Intézet rendez november közepén Békéscsabán.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

PERSELYEK

A nemzetközi gyermekév alkalmából az Állami Ifjúsági Bizottság, a KISZ és az Úttörőszövetség az Országos Takarékpénztárral karöltve és a tanácsi szervekkel együttműködve takarékossággal kapcsolatos rajz, illetve kézügyességi pályázatot hirdetett. Eredményközlés a világtakarékossági napon, október 31-én lesz.

GYERMEKEINK ÖRÖMÉRE

Új úttörőházat kaptak a gyerekek Heves községben. A járási és községi szervek összefogásával, a nagyrészt társadalmi munkában felújított és berendezett kertes házban színes program várja az érdeklődőket. A község és a járás úttörői bekapcsolódhatnak a néptánc, a modellező, a kis politikusok, a népművész, az irodalom és a fotószakkör munkájába.

A HÉT VICCE

Egy chicagói szálloda halljában az igazgatóság a következő táblát akasztotta ki: „Tilos a dohányzás! Ne felejtsük el a chicagói tűzvészt!"

Egy tréfás amerikai a következőket írta alá: „Tilos a köpködés. Ne felejtsük el a Mississippi áradását!"

FERI A VIHARBAN...

Magyar—NDK koprodukciós film készült Balázs Béla Magyarországon még kiadatlan ifjúsági regényéből. A film ideiglenes címe: „Feri a viharban". A hitleri Németországban játszódó történet egy kisfiú néhány napját követi nyomon.

JÁTÉK – SZÜLŐKNEK

Az ózdi Kun Béla Művelődési Központ játékkészítő pályázatot hirdetett szülők számára. A mintegy 180 textilből, fából, műanyagból és más anyagokból házilag készített játékokat és játszótéri maketteket kiállításon tekinthetik meg az érdeklődők — a gyerekek.

NEMZETKÖZI NYELV

Miskolcon, a József Attila Könyvtárban kiállítás nyílt „A gyermekkönyv nemzetközi nyelve a grafika" című pályázatra be-

érkezett művekből. Huszonhat pályázó kilencvennyolc grafikai alkotása — versek, mesék, olvasókönyvek illusztrációi — várja a látogatókat.

KÉPBÖRZE A GYERMEKALAP JAVÁRA

A tatabányai Népházban kiállítással egybekötött képbörzét nyitottak a Komárom megyei képzőművészek alkotásaiból. A bemutatott ötven mű — festmények, grafikák, rézdomborművek — árát alkotóik felajánlották a gyermekalap javára.

NYOLCADIKOSOK KLUBJA

A vasvári központi könyvtárban létrehozták a nyolcadikosok klubját. A könyvtár dolgozói segítenek a gyerekeknek, hogy megismerjék, napi feladataik ellátásához igényeljék a könyvtár szolgáltatásait, könnyen és gyorsan eligazodjanak a kézikönyvek, lexikonok között. Céljuk, hogy a gyerekek a könyvet fontos munkaeszköznek, a könyvtárt pedig a művelődésre, az ismeretek szerzésére, bővítésére alkalmas helynek tekintsék.

SZÍNHÁZAK – GYEREKEK

A kaposvári Csiky Gergely Színház művészei Spiró György: „Hajrá Samu" című abszurd mesejátékát mutatták be a Latinca Sándor Művelődési Központ színpadán.

Kaposvárott rendezik meg a nemzetközi gyermekszínházi találkozót is, melynek keretében ismét színre viszik Collodi—Litvai „Pinokkió"-ját és Tony Connor „A dobos fiú" című gyermekdarabot.

*

A győri Kisfaludy Színház Kamaraszínházában mutatták be Szepesi Attila: „Furulyás Palkó" című mesejátékát, Benkő József rendezésében. Zenéjét Móricz Mihály, a Fonográf együttes tagja szerezte. A színház az első előadás teljes bevételét az UNICEF-alapra fizeti be.

A színház és a megyei művelődési központ rajzpályázatot hirdetett, melynek címe: „Furulyás Palkó a gyerekek szemével". A legjobb rajzokból, festményekből decemberben kiállítást rendeznek a megyei művelődési központban.

GESZTENYEGYŰJTŐK FIGYELEM!

Vadgesztenyét országszerte az ERDEI TERMÉK VÁLLALAT begyűjtői vesznek át. Budapesten az Újpest, Tinódi u. 2. szám alatt (8–15 óra között), vidéken a nagyobb városokban a vállalat kirendeltségei. (A MÉH átvétellel nem foglalkozik!)

ÉS NEKEM MIHEZ VAN JOGOM?

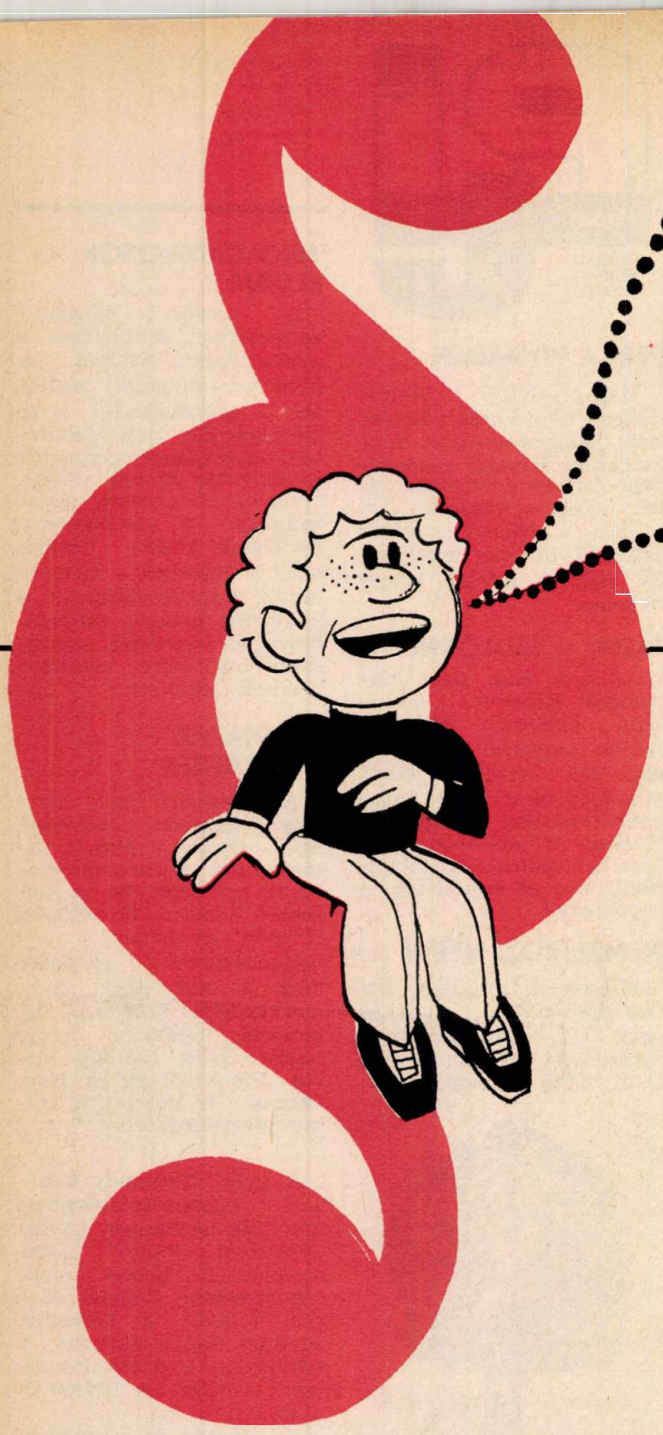

– Hogy mit mondanék el a parlamenten? Én egyszer már megpróbáltam beszélni, és majdnem ráfáztam. A csapatparlament előtt Józsi bácsi, a rajvezetőnk összehívott, és arra biztatott bennünket, őrsvezetőket, hogy legyünk kezdeményezők, mondjuk el bátran, hogy mi tetszik és mi bánt bennünket. De amikor megemlítettem neki, hogy a tavaszi keresetünket kár volt kerékpárokra költeni – hiszen nemcsak a nagy túrákról kell lemondanunk, de lassan a városban is szinte mindenhonnan kitiltanak bennünket –, mérgében azt válaszolta, hogy kiráz a nadrágomból, ha ilyen hülyeségekkel traktálom a többieket. Hogy a pénzen mit vesz, és mit nem egy csapat, az a felnőtt vezetők dolga, nem pedig az ilyen izgága szamaraké, mint én vagyok – mondta T. Pista, amikor a Engels téri autóbusz állomáson találkoztam vele. Neki is volt egy kérdése:

Szólj és cselekedj!

Valójában mihez is van joga egy gyerek-képviselőnek? T. Pista kérdését először Tasnádi Ildikóhoz, a budapesti, 5546-os számú Váci Mihály Úttörőcsapat küldöttéhez továbbítottam, aki éppen a fővárosiak parlamentjére készült.

— Ahhoz mindenképpen, hogy őszintén tolmácsoljam társaim kívánságát, hiszen ezért választottak meg. De szerintem azt sem szabad elhallgatni senkinek, ami őt bántja. Nekem is van kerékpárom és képtelen vagyok megérteni, hogy az üzletekben csodálatosabbnál csodálatosabb bringákat árusítanak, az újságokban, a rádióban, a televízióban szinte nap mint nap foglalkoznak azzal, hogy a kerékpározás milyen egészséges, de még az új lakótelepeken sem építenek kerékpárutakat. Az úttesten karikázni pedig életveszélyes. Ha felhajtunk a járdára, csak szidás a részünk. Nem lehet szó nélkül hagyni azt sem, hogy egymás után szüntetik meg az úttörő-otthonokat. Értem én, hogy a mi iskolánkban is több az első osztályos, mint amennyire az iskola építésekor számítani lehetett. És hogy az úttörőszobánkat tanteremmé kellett átalakítani. Azt azonban kevésbé, hogy a körülöttünk emelkedő sok-sok új házban miért nem lehet egy-egy üresen maradt raktárat, kocsitárolót, mosókonyhát az őrsöknek adni. Hiszen azért nem tudunk úgy összemelegedni, mint ahogy szeretnénk, mert nincs egy hely, ahol többször is összefuthatnánk, találkozhatnánk. Persze nemcsak panaszkodni akarok a parlamenten. A Teremtsünk értéket munkacsoportban azt is elmondom majd, hogy iskolánk már hároméves, de olyan szép, mintha tegnap építették volna. Szocialista megőrzésre vettük át, és ha valaki mégis megrongál valamit, saját ezermester brigádunk pillanatok alatt kijavítja a hibát.

JELMONDATOM: LÉGY MAKACS!

Simon Mihály tanár, napközis szakfelügyelő Makó 23-as körzetének tanácstagja tizenöt éve élvezi már választóinak és a város vezetőinek bizalmát. Pedig a vezetőknek tulajdonképpen haragudniuk kellene rá, hiszen alig van olyan ülés, amelyen ne kérne szót, ne panaszolna el valamit. Csakhogy azt mindenki tudja, hogy amiért Simon Mihály verekszik, az közügy.

— A jelmondatomnak, hogy „Légy makacs!" meglett a gyümölcse is. A Maros-parti napközistábor felépült. Tíz éven át hadakoztam érte, és addig-addig ismételgettem, amíg meg nem honosodott a köztudatban, amíg pénzt nem tudtunk szerezni a felépítésére. Fürdési lehetőségével több örömet szerez a gyerekeknek, mint száz összkomfortos napkö-

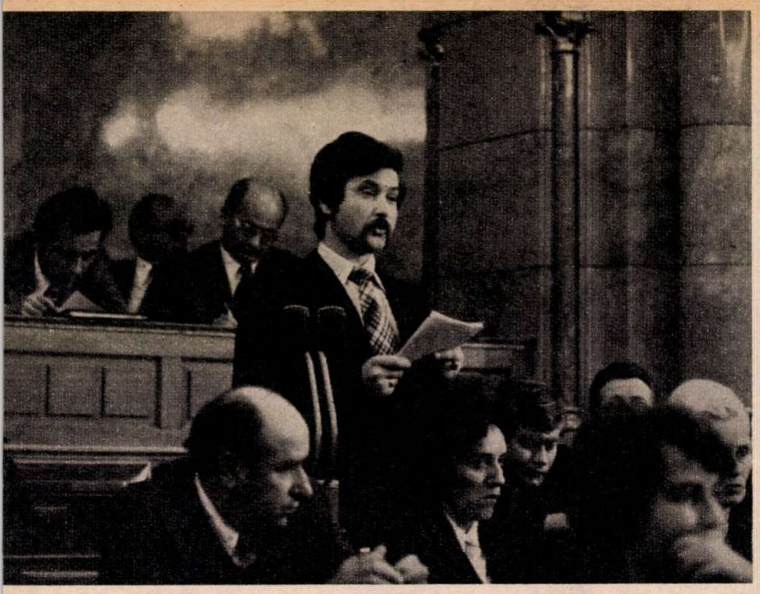

Mezei László nem is olyan régen még úttörő volt, ma országgyűlési képviselő. Érdekünkben, a tanulás feltételeinek javítása ügyében kért szót a parlamentben

zis szoba. Fáradozásaimért sok-sok kitüntetést kaptam már. De nekem mindennél többet jelent az, ha látom a Maros partján játszadozó gyerekeket, ha rám mosolyog egy-egy idős ember, akinek szociális segélyt szereztem, mint tanácstag, vagy sikerült elintéznem, hogy árvíz vagy talajvíz rongálta házukat rendbe hozzák.

CSAK FELELŐSSÉGGEL

Mezei László, a budapesti Rádiótechnikai Gyár szerszámkészítő szakmunkása, aki egykor maga is úttörő volt, s aki később KISZ-vezetőként folytatta közéleti munkáját, országgyűlési képviselő lett.

— A sors úgy hozta, és én ezt figyelmeztetésként könyveltem el, hogy az első képviselői fogadónapomon egy külvárosi iskola gyerekei köszöntöttek és kértek segítséget. Kívánságuk azóta teljesült. A Bécsi úti iskola tornaterme felépült, sportolni, játszani lehet benne.

Mezei László feljegyez minden bajt. De azt is rögtön megmondja, hogy milyen lehetőség van a panasz enyhítésére.

— Engem is ért már sérelem, volt már néhány hasfájásom, de a tanácskozásokon sohasem erről, hanem a közösség bajairól szóltam, és bizony sokszor balhéztam is, amikor az illetékesek hallgattak, nem

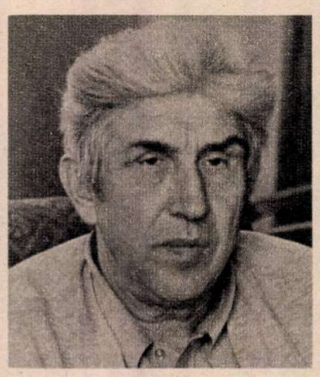

Simon Mihály makói tanár. A felnőttek mellett a gyerekeket is képviseli a városi tanácsban...

intézkedtek olyan gyorsan, mint ahogy azt a panasztevők várták.

MELLETTED A TÖRVÉNY

— Az úttörőparlament küldöttei ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a felnőtt tanácstagok, vagy országgyűlési képviselők — mondta dr. Szegő Tamás, a Magyar Újságírók Szövetségének jogásza. — Nemcsak hozzászólhatnak a napirendhez, de bármilyen ügyben javaslatot is tehetnek. Interpellációt intézhetnek a jelenlevő minisztériumok, társadalmi szervek képviselőihez minden olyan ügyben, ami a gyerekeket érinti. Bántódásuk nem eshet, mert népköztársaságunk törvénye ugyanúgy védi őket, mint a felnőtteket.

F. Gy.

Fotó: Gámán

... sok évi fáradozásának íme itt az egyik bizonyítéka: a Maros partján „kacsalábon forgó" tábor épült a napközisek számára

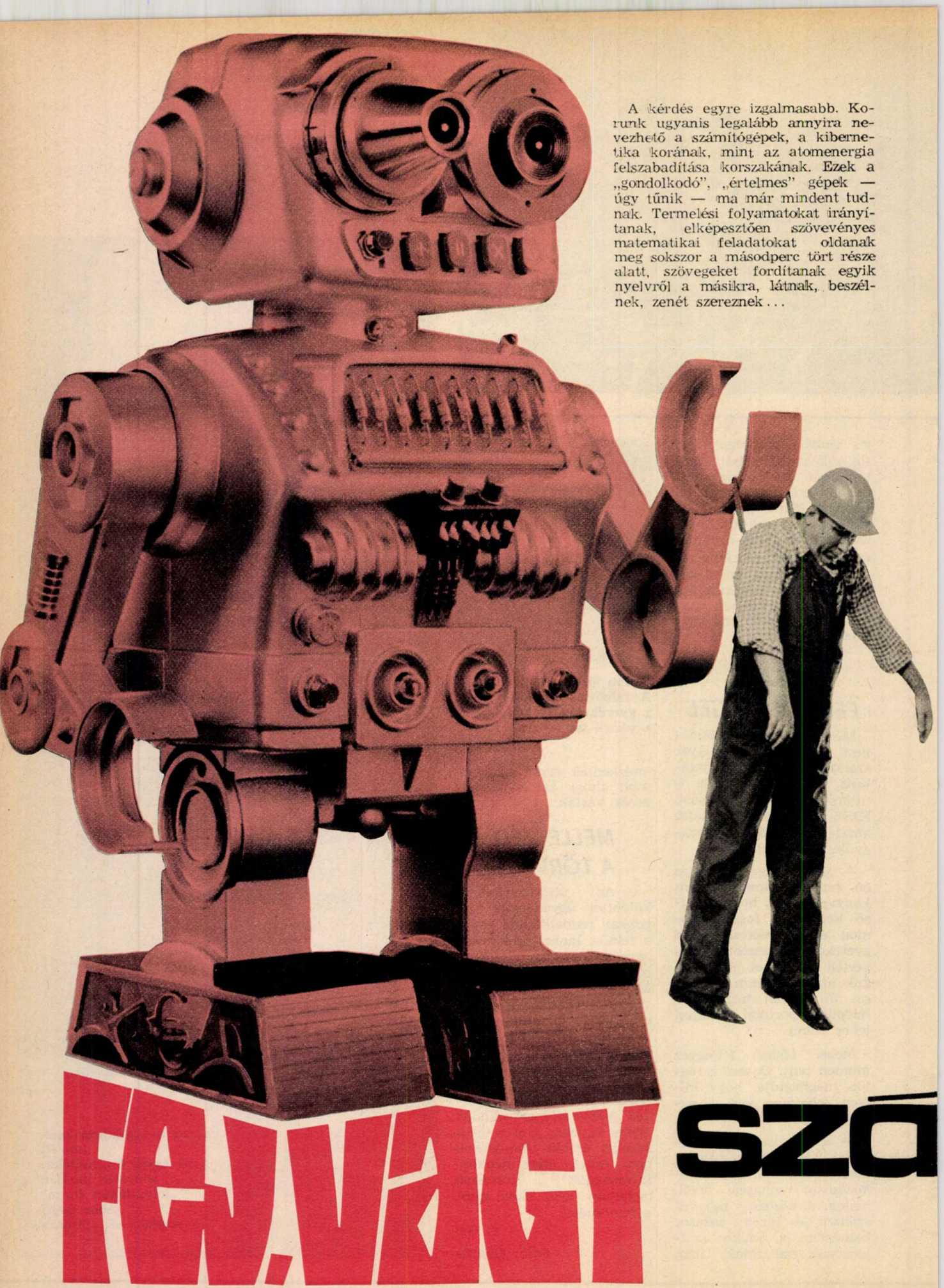

A kérdés egyre izgalmasabb. Korunk ugyanis legalább annyira nevezhető a számítógépek, a kibernetika korának, mint az atomenergia felszabadítása korszakának. Ezek a „gondolkodó", „értelmes" gépek — úgy tűnik — ma már mindent tudnak. Termelési folyamatokat irányítanak, elképesztően szövevényes matematikai feladatokat oldanak meg sokszor a másodperc tört része alatt, szövegeket fordítanak egyik nyelvről a másikra, látnak, beszélnek, zenét szereznek . . .

FEJ VAGY SZÁ

És ráadásul mindezt az emberi agyvelő számára felfoghatatlan gyorsasággal és pontossággal, úgyhogy az ember egyre gyakrabban a fejéhez kap: megvan-e még...? És ha megvan, vajon szükség van-e még rá?

ÖTVENEZER ÉV TÖRTÉNETE

Az agyvelő mindenesetre idősebb. Ami a méreteit és szerkezetét, tehát képességeit és lehetőségeit illeti, már 50 000 évvel ezelőtt is olyan volt, mint ma. Tulajdonképpen az ősember is tarthatott volna előadásokat — mondjuk —, a molekuláris biológia tárgyköréből, megalkothatta volna a holográfia elméletét, vagy a matematikai lingvisztikát, ha a kardfogú tigrissel és a grizzly medvével vívott élethalálharca nem rabolta volna el minden idejét.

Persze ez sem volt kárba veszett idő. A természettel vívott küzdelem rohamosan gyarapította ismereteit, agyának egyre nagyobb részét kellett munkára fognia. Gyarapodó ismeretei és fokozódó agytevékenysége révén pedig egyre döntőbb győzelmeket aratott az említett küzdelemben. Végül valóban eljutott odáig, hogy előadásokat tartson a molekuláris biológia tárgyköréből, megalkotta a holográfia elméletét és a matematikai lingvisztikát.

És persze számtalan egyéb dolgot is. Például a kibernetikát és a számítógépeket. 1965-ben aztán valami egészen furcsa dolog történt...

A GÉP ELÉGEDETLEN

A szovjet Lev Naumovics Landa szerkesztett egy körülbelül pénztárgép nagyságú és külsejű oktatógépet, és néhány tudóstársával együtt — vizsgára „jelentkezett" nála orosz nyelvből. Biztos, ami biztos...

Néhány perc múlva igazi vizsgahangulat uralkodott a teremben, mert a különös formájú pedagógus meglepően tájékozottnak és könyörtelennek bizonyult. A kérdéseire kapott válaszokat elégedetlen zümmögéssel nyugtázta, és értékelő ablakocskájában gyakran jelent meg a „Rossz válasz" felirat. A vizsga eredményét néhány percnyi döbbent csend fogadta. Kiderült, hogy közepesnél senki sem érdemelt jobb osztályzatot. A számítógép jobban beszélte az orosz nyelvet a vizsgázó szovjet tudósok csoportjánál...!

Legalábbis ez volt a látszat. A valóságban persze szó sem volt ilyesmiről. A valóságban mindössze arról volt szó, hogy a számítógép jobban megjegyezte és pontosabban alkalmazta azokat a nyelvtani szabályokat, amelyeket az „őt" megszerkesztő Landa professzor — tehát egy emberi agy! —, közölt vele.

KI MIT TUD?

Mondjuk ki nyíltan, hogy a számítógép semmit sem „tud"! Annak ellenére, hogy gyakorlatilag korlátlan mennyiségű adatot, információt képes tárolni, sőt azokat logikusan, villámgyorsan és tévedhetetlenül tudja alkalmazni. Ebben a tekintetben az agyvelő mindenképpen alulmarad vele szemben. Legalábbis ezt szoktuk mondani. De vajon igaz ez?

Könnyen meggyőződhetünk az ellenkezőjéről a világ legegyszerűbb, ám cseppet sem érdektelen kísérletével. Csak körül kell nézni, és kész. Bizonyára nem okoz gondot, hogy egyetlen másodperc alatt felismerd a környező tárgyakat, azok rendeltetését, anyagát, színét, hozzávetőleges súlyát, hőmérsékletét, tőled és egymástól való távolságukat, esetleg sebességüket, és a jóságos ég tudja, hogy még mi mindent. Az agyvelő tehát elmondhatatlanul sok információt dolgozott fel egyetlen másodperc alatt, és közben még arra is volt gondja, hogy a nyak izmainak irányításával ezt a körbepillantást biztosítsa. Ilyen teljesítményre a számítógép sohasem lesz képes, pedig hát valljuk be, ez a körülnézés azért még messze van az emberi szellem csúcsaitól! Mégis reménytelen vállalkozás lenne megtanítani egy gépet még erre a nevetségesen egyszerű feladatra is, mert elképesztő mennyiségű előzetes információt kellene memóriaegységébe betáplálnunk. Ha nem hiszed, folytathatod a játékot. Gondold végig, hogyan magyaráznád el a számítógépnek, hogy „ez egy könyvespolc".

Jó, tegyük fel, hogy nagy nehezen sikerül. De másnap kicseréled a

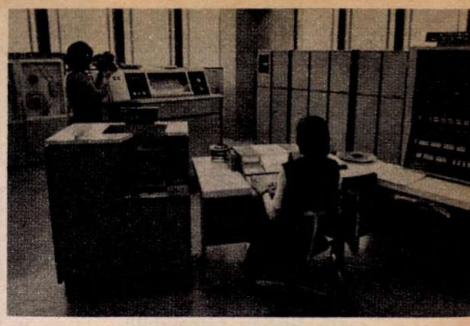

könyvespolcot. Ennek egészen más lesz az alakja, a nagysága, az anyaga, a színe, és esetleg néhány órára teljesen üres marad. Te persze azonnal tudni fogod, hogy ez is egy könyvespolc, de a számítógéppel kezdheted elölről az egészet. És vajon hányféle könyvespolc van a világon? Arról már nem is beszélve, hogy a világot nem kizárólag könyvespolcok alkotják...

REMÉNYTELEN HÁTRÁNYBAN

A legfontosabb, amiért a számítógép reménytelenül elmarad az agyvelő mögött az, hogy az ember tudása — *közös tudás*. A közösen végzett munka, és az ennek során szerzett tapasztalat terméke, amely napról napra vizsgázik ebben a közösen végzett munkában. És ezzel együtt napról napra változik, alakul, fejlődik, mert — éppen közös tevékenységünk eredményeképpen —, környezetünk is változik, alakul, fejlődik.

A gép arra képes „csupán", hogy gyorsan, pontosan, tévedhetetlenül elvégezze a gondolkodás *gépies* részét. Meghatározott munkafolyamatokat irányítson, matematikai műveleteket végezzen, nyelveket fordítson... De a világ változásaihoz csak akkor képes alkalmazkodni, ha az ember egyre újabb és újabb ismereteket közöl vele. Fejlődésre pedig azért képtelen, mert az emberrel ellentétben nem társadalmi lény, tehát nincs meghatározott célja. Ezért nem tudja lemérni cselekedeteinek hasznos, vagy káros voltát.

Egyszóval megvan még a fejünk, sőt egyre nagyobb szükség van rá. Többek között azért, hogy számítógépeket tervezhessünk vele...

Cser Gábor

MÍTÓGÉP...?

Készül a nagy alkotás a fedél nélküli utcai műteremben ▶

Jó zsebpénzszerzési ▶ lehetőség az újságkihordás, kerékpárral sportnak sem rossz

Az utolsó simítások után már a közönség gyönyörködik a képben ▼

Elmentünk világgá 6.

meg, talán szerencsénk lesz és láthatjuk.

Míg a müncheni belváros utcáin igyekeztünk Horst Rüdeman „pódiuma" felé, megismerkedtünk alkalmi kalauzunkkal, Uli Stave-val.

— Hetedikes vagyok — mesélte —, tavaly vettek fel a Junge Pioniere (Ifjú Úttörők) szervezetébe. A Junge Pioniere öt évvel ezelőtt, június elsején alakult meg, a Német Kommunista Párt kezdeményezésére. Ma már több tízezer tagja van. Az alakuló gyűlést egyébként Bottropban tartották, ahol a 110 felnőtt- és 110 gyerek küldött elhatározta, hogy szervezetünk tagjai a barátság, a szolidaritás szellemében élnek a világ gyermekeivel együtt. Szolidaritást vállaltunk Chilével, igyekszünk segíteni a chilei gyerekeknek. Rüdeman tanár úr is főleg erről énekel és beszél.

A „SZERELÉS" LÉNYEGE

A Falkenturm strassén már jókora tömeg vette körül Horst Rüdeman irodalomtanárt. A hórihorgas férfi feje jócskán kiemelkedett az embergyűrűből, érces hangja mind több és több érdeklődőt vonzott. A közelébe furakodtunk. Dalai, versei Chiléről, a szolidaritásról szóltak. Produkcióját nem nevezhetnénk szépnek, de mindenképpen hatásos, őszinte volt. Műsora végén szívesen válaszolt kérdéseinkre.

— Harmincéves múltam, és tisztában vagyok a színészi képességeimmel — mondta. — A Szocialista Német Dolgozó Ifjúság szervezetének vagyok a

Vasárnap délelőtti sétálgatás Münchenben az egyik szép „sétáló utcában". Itt mindig akad valami érdekes látványosság, izgalmas „mutatvány"

Egy felettébb fiatal érdeklődő a sok közül. München nemcsak a turistáknak, a város lakóinak is ezernyi látnivalót kínál szinte mindennap

készülnek a világhírű BMW-autók és motorok, van egyeteme, zenei és világhírű képzőművészeti főiskolája.

Ez utóbbi egyik végzett növendékével találkoztunk, beszélgettünk is „műtermében" — az utcán. Pontosabban München Váci utcájában, a Sparkassen strassén. Korán reggel, kissé álmosan rakta ki színes krétáit egy bőröndből az úttestre, és nekilátott a keret (egy hatalmas téglalap) megrajzolásához.

— Mi készül itt?

Szakértő tekintetek kísérik az utcai művészek minden mozdulatát

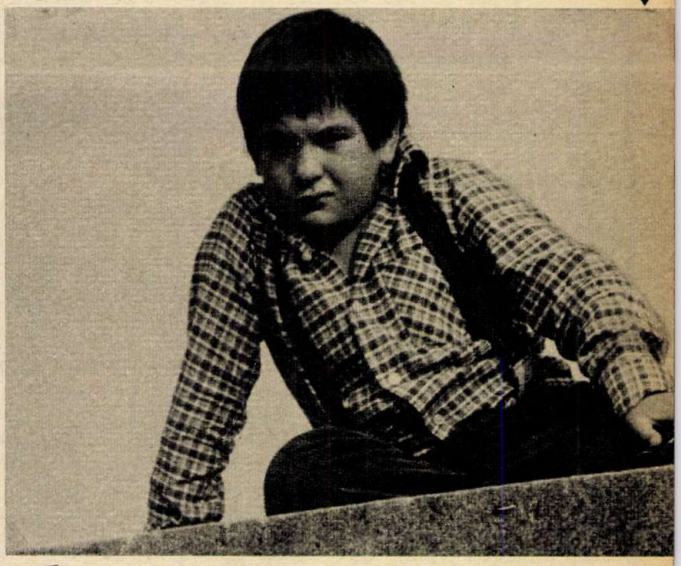

KÜLÖNÖS KÉREGETŐK

Diákok, tanárok tüntetnek a háború és Franz Josef Strauss ellen

A képes meséskönyvbe illő Salzburgtól alig egy ugrásnyira fekszik München, az NSZK egyik legnagyobb városa, a bajor tartomány fővárosa. Vasárnap lévén, nemcsak a turisták, a müncheniek is az utcákon, tereken nyüzsögnek. Több, mint egymillió ember él a Duna mellékfolyója, az Isar partján épült ősi városban.

MŰTERME – AZ UTCA

München igazi ipari központ; van ott mozdony- és trolibuszgyár, gép-, finommechanikai és elektrotechnikai üzem, vegyi, bőr-, papír-, nyomda- és porcelánipari létesítmény. Itt

— Egy régi portré — felelte készséggel a fiatalember, aki kérésünkre be is mutatkozott — Peter Rökkensauser vagyok — mondta. — A müncheni képzőművészeti főiskolán végeztem, majd a modern képtárban dolgoztam, de az a munka nem tetszett, abbahagytam.

— Sokszor rajzol az utcán?

— Gyakran. Szeretem, mert közben figyelhetem az embereket. Nagy dolog ám az, hogy rohanásukat megszakítva néhány percre megállnak és nézik a készülő grafikát. A gyerekek a legkíváncsibbak, ők még faggatnak is. Szívesen beszélgetek velük, néhány szóból megismerem a vágyaikat, életüket.

— A földre tette a sapkáját, pénzt vár alkalmi nézőitől?

— Igen. Ne tekintse ezt koldulásnak, én ebből élek.

A JUNGE PIONIERE

Miközben beszélgettünk, egyre többen gyűltek körénk. A legtöbben némán figyelték a művész munkáját. Egy tizenkét év körüli fiú szakértő módjára, összehunyorított szemmel méregette az arányokat.

— Tetszik?

— Igen, azt hiszem, szép lesz.

— Mi a véleményed az ilyen utcai alkotókról: kéregetők, vagy igazi művészek?

— Nem tudom. Valószínűleg akad közöttük ilyen is, olyan is. De egyikükről, Horst Rüdemannról biztosan tudom, hogy egyik sem. Ő a sulinkban irodalmat tanít. Ilyenkor vasárnaponként ő is „előad" a Falkenturm strassén. Alig lehet felismerni, olyan mint egy pantomimes, fehérre meszeli az arcát, parókát tesz a fejére és bohócruhába bújik. Menjünk, nézzük

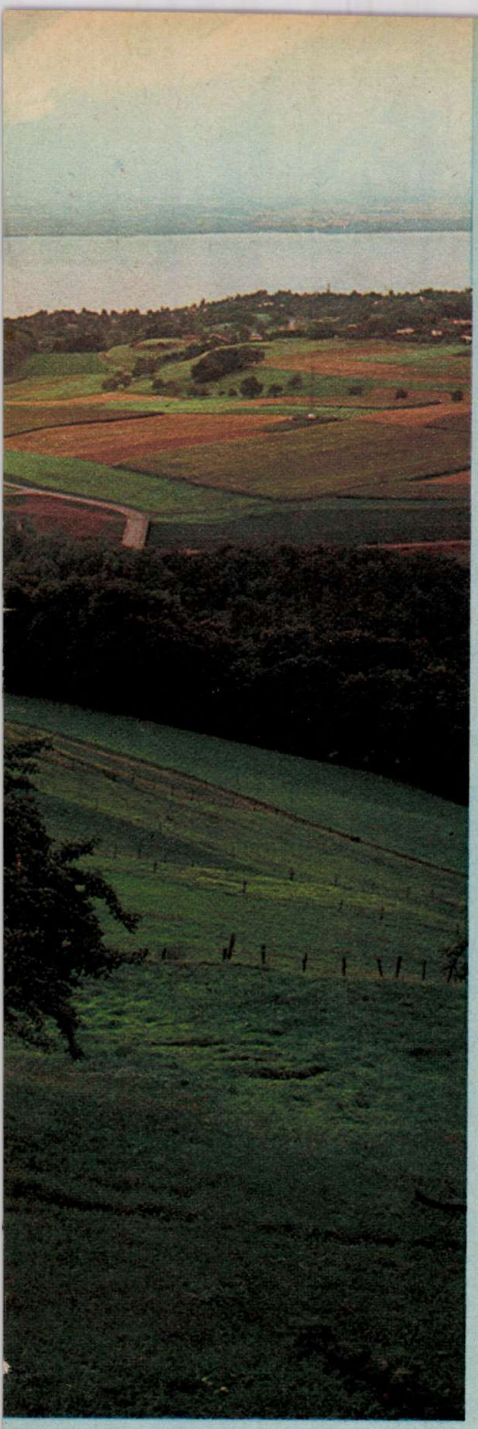

Bajor és porosz lovagok párviadala. Egy szép műemlék, a müncheni régi városháza gyönyörű tornyában

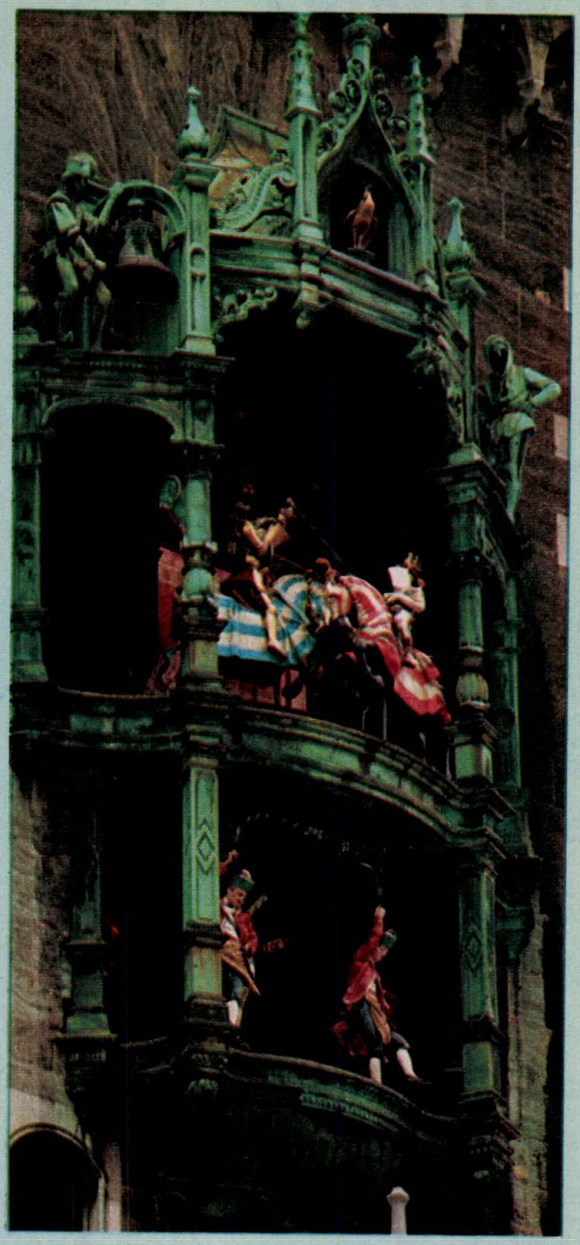

tagja, jó propagandalehetőségnek tartom, hogy a gondolatainkat tolmácsoljam. A „szerelésem" kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy felfigyeljenek rám, ilyen „festői" külsővel sok ember érdeklődését fel lehet csigázni.

— Mit szólnak az iskolában a kollégái, a gyerekek a fellépéseihez?

— Aki eljött, meghallgatott és megértett, az nem tartja különösnek. Annak nagyon örülök, hogy a srácoknak tetszik.

— Nem zavarja, hogy maskarában, kéregető kalappal, inkább alamizsnásnak tartják, mint politizáló pedagógusnak?

— Nem. Nekem csak az fontos, hogy megálljanak körülöttem és végighallgassanak.

Újabb és újabb érdeklődők érkeztek. A hátul állók nyújtogatták a nyakukat, egyesek türelmetlenül tapsolni kezdtek. Elbúcsúztunk. Rüdeman tanár úr megkezdte műsorát. Pár perc múltán csörrenve hulltak az első pénzdarabok a lába elé. Horst Rüdeman rendületlenül énekelt és szavalt, miközben az adakozók néhány pfenniget hajítva kalapjába, elégedett arccal továbbálltak, mint akik jócskán teljesítették emberbaráti kötelességüket.

Indultunk mi is, búcsút intettünk Rüdeman tanár úrnak, aki viszonzásképpen ránk kacsintott, mintegy jelezve, bennünket beavatott titkába, mi értjük egymást. Erősen reméltük, utunk során még sok-sok ilyen és hasonló „titkot" fedezünk fel, mind több és több emberrel értjük meg egymást.

Következik:
Diplomaták nyomában

Irodalomtanár — különös jelmezben. A tanításnak, úgy tűnik, nemcsak a katedra a fóruma...

hangfal

A VONALBAN:

BRÓDY JÁNOS

Hát nem olyan egyszerű Bródy Jánossal (vagy becenevén Tinivel) randevút megbeszélni, mint ahogy azt az ember gondolná. A nagymamával — Tini nagymamájával, akivel egy lakásban él — sokkal egyszerűbb. Az elmúlt hetekben jó néhányszor vele vitattam meg a világ eseményeit. Aztán eljött a mi időnk is: igaz, telefonon, de végre beszélgethettünk arról, ami bizonyára benneteket is érdekel.

— **Koránkelő vagy?** — érdeklődtem Tinitől.

— Ha muszáj.

— Ebből az következik, hogy későn fekszel...

— Úgy is fogalmazhatnám, hogy ez nem más, mint műfaji ártalom. Arról nem beszélve, hogy dolgozni is jobban szeretek éjjel.

— Tegnap is dolgoztál?

— Nem. Ha hiszed, ha nem, randevúm volt.

— Randevú — lányok. **Mi a véleményed a női nemről?**

— Nagyra értékelem és becsülöm a női nemet. A lányoknak roppant természetes a gondolkodásmódjuk. Amíg a fiúk hajlamosak a realitásoktól elszakadva a csillagok felé száguldozni, addig a lányok mindent kellően mérlegelnek.

— Ezt nagyon szépen mondtad. Szinte kedvet kap az ember a házasságra, mert úgy érzi, hogy kell valaki, aki a csillagokból visszahozza a realitások talajára. **Te mikor nősülsz meg?**

— Keresem az igazit. Ha megtalálom, értesítelek.

— Előre is köszönöm. A keresés közepette — és ezt tudom — rengeteg időt fordítasz olvasásra. **Kik a kedvenc költőid?**

— Azokat szeretem, akiknek verseit könnyű megzenésíteni. Kedvencem Petőfi Sándor, József Attila, Arany János, Weöres Sándor, Heltai Jenő.

— Írók?

— Akárcsak a zenében, vannak jó és rossz írók. Nem kizárt, és erre is van példa, hogy nem kimondottan jó író egyetlenegy művével is kimagaslót alkothat. Azt a bizonyos művet megelőző, illetve az azt követő időszakban szinte semmi említésre méltót nem ír. Jó példa erre Katona József, aki a Bánk bánt megalkotta és eljutott a magyar irodalom csúcsára.

— Költőnek tartod magad?

— Nem tartom magam annak, de nem zavar, ha mások annak tartanak. A költészet a művészetek egyik ága, az „eredmény", a vers nyomtatásban jelenik meg. Az én munkáim hanglemezre kerülnek. Sok költő szerette volna azt, hogy énekeljék a költeményeit. Én szeretnék a dalok költője lenni.

— Hogyan dolgozol?

— Időnként nehezen. Semmit sem érzek befejezettnek, gyakran írom át saját szerzeményeimet. Úgy is mondhatnám, hogy írásaimat a határidő fejezi be.

— Hány szöveget írtál eddig?

— Körülbelül három-négyszázat. Igen vastag kötetre valót tenne ki, ha egyszer kiadnák.

— Van példaképed?

— Nincs. Legalábbis nem határolható be egy emberre. Mindenkitől lehet tanulni. A lényeg, hogy szavait figyelmesen hallgasd és a mondandó lényegét elraktározd magadnak.

— Milyen érzés, ha téged példaképnek tart valaki?

— Nem szeretem. Minden embernek önállóságra kell törekednie és nem arra, hogy valakire hasonlítson.

— Jól érzed magad a Fonográfban?

— Alapvető kiindulási pont, hogy a társaság kitűnő. Ha nem így lenne, nem tudnánk közösen dolgozni, utazni, fellépni. A jó légkör mindent meghatároz. Miután a Fonográfban jó a légkör, én is jól érzem magam.

— Mit csinál a közeljövőben a Fonográf?

— Itthon lemezt, Angliában koncertet és remélhetőleg ismét lemezt. De megyünk az NDK-ba és Romániába is.

— Csak zárójelben: a hazai sikereken kívül óriási előrelépésnek könyvelheti el az együttes a külföld érdeklődését és Angliában megjelenő lemezeit. Két kislemez után a tárgyalások már egy nagylemez angliai felvételéről folynak. **Visszakanyarodva beszélgetésünkhöz, mi a véleményed a rockzenéről?**

— Megint ez a kategorizálás!... Csak jó zene és rossz zene létezik. A rock is lehet lírai, a country is rock. Engedd meg, hogy ide illő aforizmával válaszoljak: szeresd azokat az embereket, akik keresik az igazságot, de ne higgy azoknak, akik azt hirdetik, hogy ők már megtalálták. A rock csupán láncszem az egész zenében.

— Válságban lenne a műfaj?

— Nem. De nincs egyeduralkodó stílusirányzat sem. A közönségnek rá kell szoknia a gondolkodásra és a választás lehetőségére. Azt hallgatom, ami nekem jó. Egyszer rockot, más alkalommal countryt.

— Köztudott, hogy színházakban, művelődési házakban önálló esteken lépsz fel.

— Igen. Ennek oka a közönséggel való közvetlen találkozás varázsa és az, hogy jó néhány olyan dal létezik, amely erősítés nélkül, egy gitárral kísérve tud csak igazán hatásos lenni.

— Kedvenc ételed, italod, virágod, gépkocsid és előadóid?

— Lencsefőzelék, tea, sárga rózsa, Fiat 127-es, Koncz Zsuzsa és a Fonográf.

— A Pajtás olvasóinak nevében is köszönöm az interjút.

B. Tóth László

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS

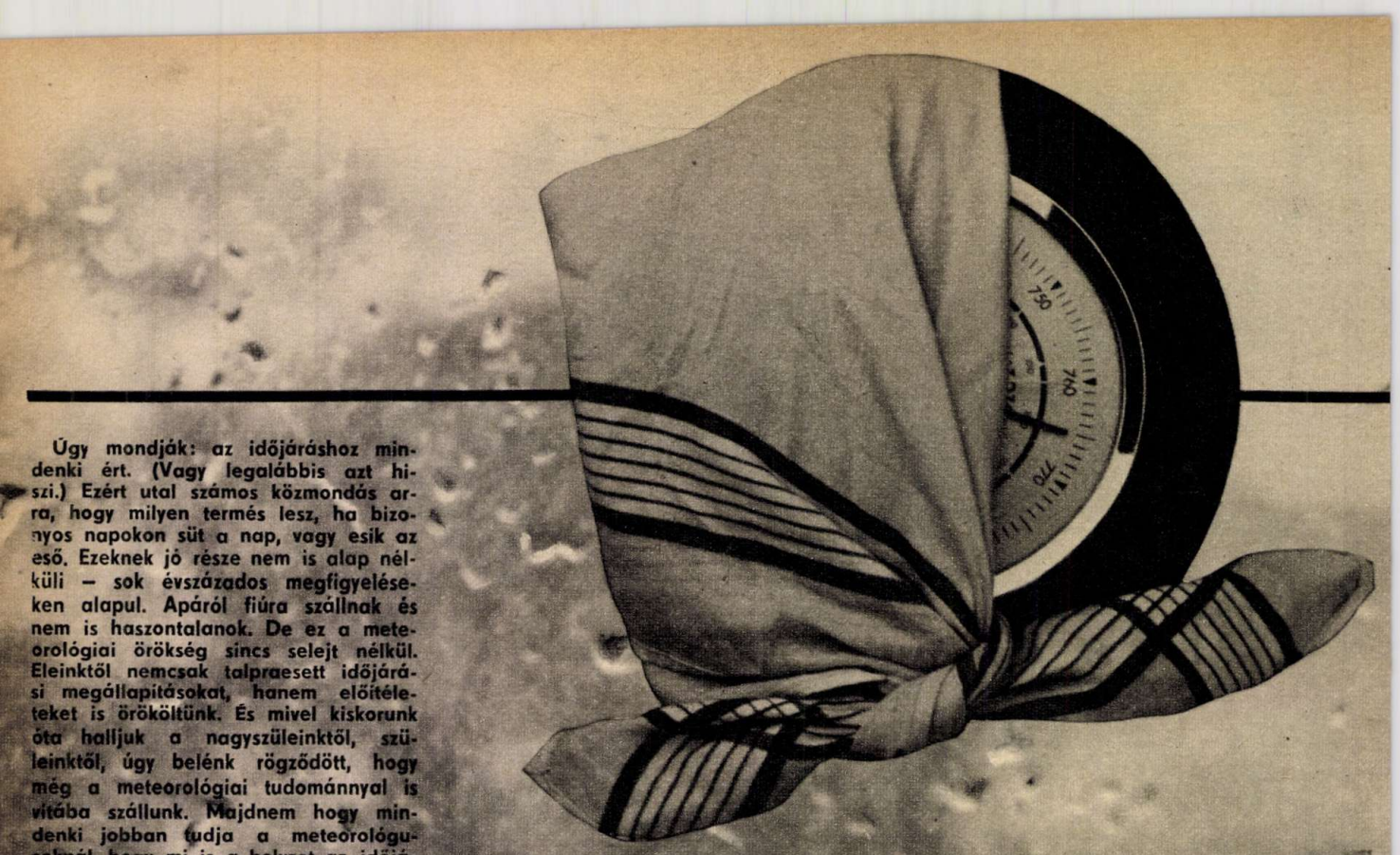

Úgy mondják: az időjáráshoz mindenki ért. (Vagy legalábbis azt hiszi.) Ezért utal számos közmondás arra, hogy milyen termés lesz, ha bizonyos napokon süt a nap, vagy esik az eső. Ezeknek jó része nem is alap nélküli – sok évszázados megfigyeléseken alapul. Apáról fiúra szállnak és nem is haszontalanok. De ez a meteorológiai örökség sincs selejt nélkül. Eleinktől nemcsak talpraesett időjárási megállapitásokat, hanem előítéleteket is örököltünk. És mivel kiskorunk óta halljuk a nagyszüleinktől, szüleinktől, úgy belénk rögződött, hogy még a meteorológiai tudománnyal is vitába szállunk. Majdnem hogy mindenki jobban tudja a meteorológusoknál, hogy mi is a helyzet az időjárással.

GYENGE, MINT A HARMAT

A harmattal kapcsolatos ismereteinkre vonatkozik legcsattanósabban ez a mondás. Mondják például, hogy „leszáll a harmat", meg hogy „harmat hullott", pedig hát nem volt se égen se földön egyetlen felhőcske sem. A harmat, akármilyen kevés viz is és akármennyire hasonlit is hozzá – nem „kis" eső!

Némileg útbaigazit a harmat mibenlétéről ez a mondás: „Ki jókor felkél, harmatot szed." Valóban, amikor a nap még csak felkelőben van, nedves a fű, nedvesek a levelek, de apró vizcseppecskék borítják többek közt a vaskorlátot is. Aztán hipphopp, eltünik, ahogy jött. A nap melege elpárologtatja.

Mi magunk is „csinálhatunk" harmatot. Nem kell egyebet tenni, mint egy szemüveget a hűtőszekrénybe helyezni. A képen látható szemüveggel is ez történt. Hát persze – mondhatja az olvasó – annak is bepárásodik a szemüvege, aki télen fütött helyiségbe lép. De vajon miért?

Azért, amiért harmatcseppek keletkeznek füszálakon, leveleken. A hideg üveggel érintkező levegő lehül, páratartalmának egy része lecsapódik. Persze nemcsak az üvegre, de azon látszik a legjobban, nem is szólva arról, hogy – mondjuk – a télikabát szövete rögtön be is issza.

Hajnalra talajközelben lehül a levegő, páratartalmának egy része (mivel a hidegebb levegő kevesebb nedvességet képes magában tartani) lecsapódik. Ez a harmat.

MEGCSÍPTE A DÉR

Akkor jó a naspolya, vagy ha tetszik: lasponya, ha megcsípte a dér. Ezt mondják. Annyi biztosan igaz belőle, hogy egy kis fagy kell hozzá, hogy a lasponya megpuhuljon, ehető legyen.

A kép egy hűtőszekrény dérlepte alkatrészét ábrázolja, méghozzá azt, amelynek a belsejében a hűtőfolyadék kering, vagyis azt, amelyik a leghidegebb. Hogy keletkezik rajta a dér?

Úgy, ahogy a szemüvegen a pára. Amikor kinyitjuk a hűtőszekrény ajtaját, benyomul a meleg levegő. Érintkezik ezzel az igen hideg felülettel, a nedvesség lecsapódik rá, és ott finom jégtűk formájában megfagy. Akár a tar bokrokon hideg őszi éjszakákon. A dér ugyanis harmat, csak éppen nem folyékony, hanem fagyott állapotban.

Előfordul, hogy egy idő múlva a deres hűtőfelület már nem ilyen szép, hanem egybefüggő jégréteg borítja. A sok nyitogatástól ugyanis elolvadnak a finom jégtűk, víz lesz belőlük. Ám lecsöpögni nincs ideje, ennek következtében egybefüggő jégréteggé válik.

HAZUDIK A BARométER

Szegény barométer persze nem magától hazudik, hanem attól, hogy az emberek félreértik. Hajdanában például ilyesmit lehetett „leolvasni" a légnyomásmérőről, mint ami a fényképen látható. Mi már csak mosolygunk az ilyen csacskaságokon, (mint például a földrengés jelzése) de nagyszüleink még halálra rémülhettek te-

MINDENKI METEOROLÓGUS

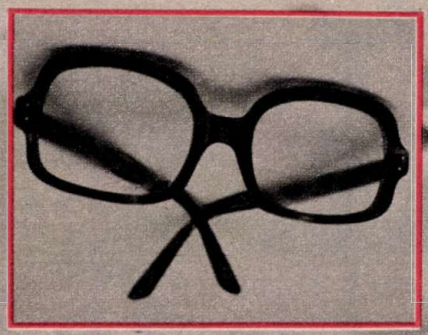

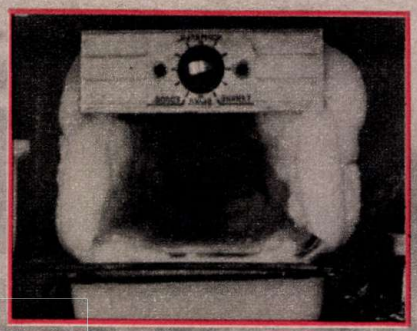

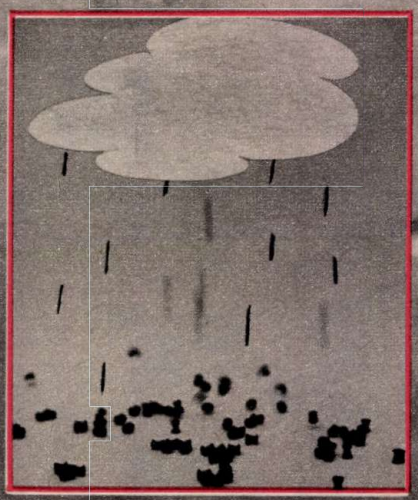

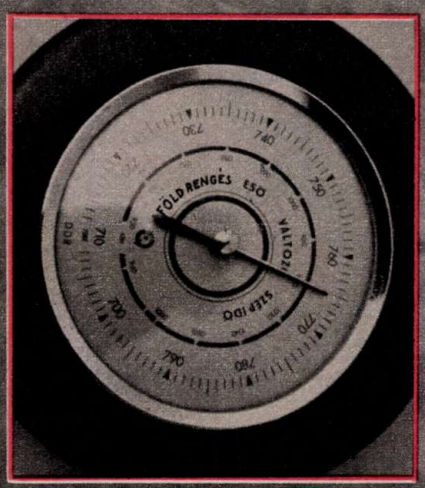

temes légnyomáscsökkenés láttán. Ha így ijesztgeti a barométer az embereket, legjobb vele az itt látható módszert alkalmazni.

Az igazság az, hogy még ma is sokan esküsznek rá, hogy olyan idő lesz, amilyet a légnyomásmérő mutat. Pedig a dolog nem ilyen egyszerű. A tévedés onnan ered, hogy az esetek nagyobbik részében valóban akkor esik, ha csökken a légnyomás és akkor száraz az idő, amikor emelkedik, de korántsem mindig ez a helyzet. Elég csak megnézni egy időjárási térképet. Már az is elárulja, hogy milyen bonyolult is a légkör mozgása és hogy az időjárást – a légnyomás változásán kívül – még mennyi minden befolyásolja (hőmérséklet, páratartalom, kisugárzás, napsugárzás stb.).

Érdemes a barométert megnézni, ha tájékozódni akarunk az időjárásról, de nemcsak a barométert kell megnézni.

HA EZ A SZÉL NEM VOLNA...

Öregektől hallani: Ha ez a szél nem volna, szép idő volna. Vagy: Elvitte a szél az esőt.

Hogy mit visz el a szél, főleg, ha túlontúl erős, jól mutatja a kép. És bizony előfordul, hogy nem az eső, hanem a vastag fatörzs esik, ha fúj a viharos szél. De hát mi is az igazság szél ügyben?

A szél a levegő mozgása. A meleg levegő felemelkedik a hüvösebb levegő pedig benyomul a légritkított, kisebb nyomású térbe. Ahol a meleg és a hideg levegő érintkezik, esik az eső. A szél tehát nem elviszi, hozza az esőt. Előfordul persze az ellenkezője is. A száraz, hideg levegőt hozó északkeleti szél véget vethet egy-egy esős időszaknak. És ilyenkor panaszkodik az öregember: „Ha ez a szél nem fújna, milyen szép idő volna." Tudniillik végre süt a nap, de nincs köszönet benne.

ÓLMOS ESŐ

A fényképen valóban ólmos eső esik. Potyognak a felhőből a légpisztolyba való ólomlövedékek. De ez csak vicc. Az igazi ólmos (más néven ónos) eső korcsolyapályává változtatja a járdákat és a kocsiutakat.

Olyankor történik ez, amikor az esőcseppek odafönn túlhűlnek, de nem fagynak meg. Csak akkor, amikor a földre érnek. Az is előfordul, hogy nem várják meg, amíg leérnek, hanem már útközben megfagynak. Ilyenkor halljuk azt a furcsa zörgő-kopogást a tetőn és az ablakon. A fagyott eső, tipikusan téli jelenség. Ez az, amit senki sem szeret, még az igazi meteorológusok sem.

Teknős Péter
Fotó: Teknős Miklós

BETŰREJTVÉNYEK

1. ZENEKARNÉV

k L o

2. KÖZMONDÁS

m d k
I E É a
L -L

3. TÁNCDALÉNEKESNŐ.

Z Y
na -t

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

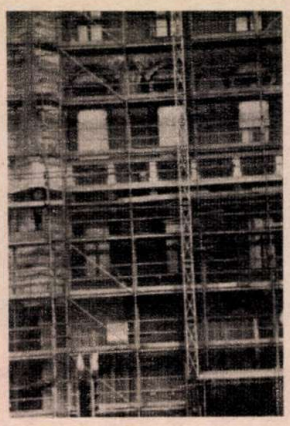

— kőműves,
— ács-állványozó
— hidegburkoló
— fapadlózó-műanyag-burkoló
— víz-gázszerelő
— központifűtés-szerelő
— villanyszerelő
— vas- és fémszerkezeti lakatos
— épületasztalos szakmára várunk benneteket.

Szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1980-ban betöltik és a 8. osztályt elvégezték, illetve akik jelenleg 8-os tanulók.

Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont és teljes ellátást biztosítunk. Tanulmányaitokhoz szakképzett nevelő tanárok nyújtanak segítséget.

Biztosítunk továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, társadalmi ösztöndíjat, valamint különböző sportolási és művelődési lehetőségeket is.

Az alapösztöndíjon kívül havonta valamenynyi szakmában 250,— Ft társadalmi ösztöndíj bérkiegészítésre is lehetőség van.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk: Fővárosi 3. sz. Építőipari Vállalat, Szakoktatási Csoport, Budapest, XIII., Lehel út 10/a. Telefon: 494-300/161 mellék.

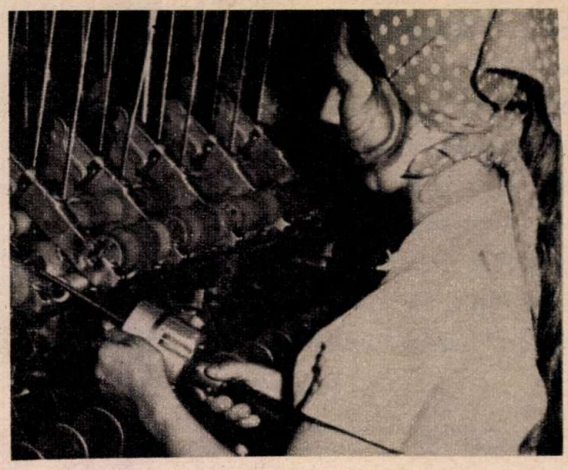

Háromműszakos gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó, illetve szövő szakmára szerződtetünk lányokat ipari tanulónak.

Azokat hívjuk, akik az 1980-as tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő 3 év.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől és az eltöltött időtől függően 910—1120 Ft között mozog. Az utolsó fél évben teljesítménybérben számoljuk el a végzett munkát.

Kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A felszabadulás után az ifjúmunkás lányok modern leányszállókon nyernek elhelyezést.

Jelentkezéseteket levélben küldjétek el. A borítékra írjátok rá: „Ipari tanuló"

Cím:
Pamuttextilművek
Budai Gyára
Személyzeti Osztály
Budapest XI.,
Hauszmann A. u. 20.
Levélcím:
1502 Budapest Pf. 43.

GYERE HOZZÁNK!

Általános iskolát végzett leányokat szövő-fonó szakmára (16 éves korig), fiúkat pedig gépszerelői szakmára ipari tanulónak felveszünk.

Tanulmányi idő: 3 év.

Vállalatunk korszerű gépi berendezésekkel rendelkezik (SZTB, Picanol, Saco-Lowel előfonógép, Sweiter keresztorsózó gép).

Juttatások:

— A tanulási idő alatt a tanulmányi eredménytől függően havonta 350—560 Ft ösztöndíjat adunk.

— A vidékiek havonta 500,— Ft különélési pótlékot kapnak.

— Térítés nélküli reggeli, ebéd, vacsora jár minden tanulónak.

— Az elhelyezés a leányotthonban, illetve a kollégiumban ingyenes.

— Munkaruhát térítés nélkül kaptok.

— II. éveseknek a tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

— A továbbtanulási lehetőséget üzemi szakközépiskolánkban biztosítjuk.

— A vállalatunk termékeiből kedvezményesen vásárolhattok.

— Az elméleti tantárgyak tanulásához szükség esetén szakképzett pedagógusok nyújtanak segítséget.

Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti és oktatási osztályán

Címünk:
KŐBÁNYAI TEXTILMŰVEK
Budapest X.,
Gyömrői u. 84—94.

A nyári vakáció második felében Budapesten az ÁPISZ kedvezményes tanszervásárt rendezett. Akik ekkor vásárolták meg füzeteiket, írószereiket, sorsjegyet kaptak jutalmul. A sorsolást e hónapban rendezték a Fővárosi Nagycirkuszban, az „ÁPISZ a porondon" című látványos műsor keretében.

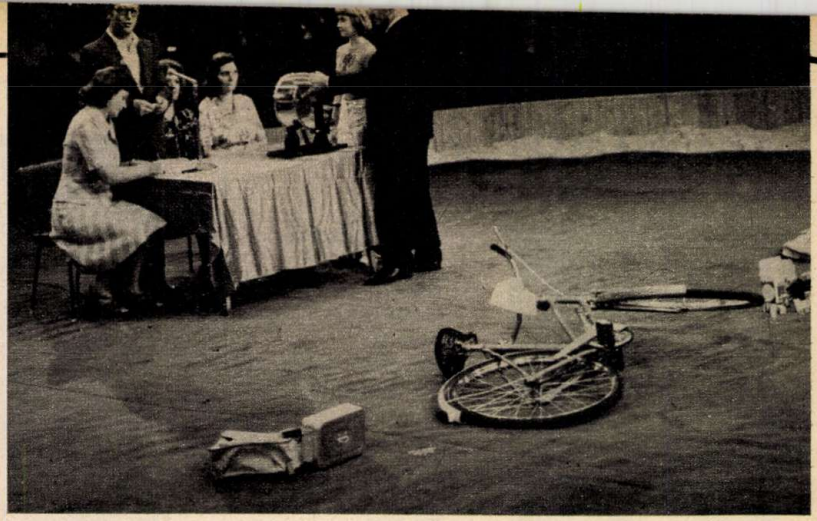

NYERTÉL?

Az alábbiakban közöljük a sorsjegyek hivatalos nyereménylistáját. A részletes nyereménylista minden ÁPISZ boltban is megtekinthető.

FŐNYEREMÉNYEK:

I. díj: kerékpár — 044103
II. díj: sátor — 114329
III. díj: fényképezőgép és film — 093807
IV. díj: hátizsák — 027136

EGYÉB NYEREMÉNYEK:

Mappa: 046135, 059017, 191717, 100134, 040404.

Írókészlet: 039726, 206882, 009022, 208615, 167942.

Könyvborító: 239259, 005170, 167943, 066452, 052033, 188163, 133673, 218819, 126367.

Tolltartó: 000512, 000516, 214383, 162803, 032029, 028364.

Kulcstartó és könyvjelző: — 229353, 100709, 028330, 044921, 223117, 115139, 106402.

Kulcstartó és levélbontó: 063604, 216977, 055071, 223101, 006100, 006884, 179799, 152496, 223102, 174282.

Fali kulcstartó: 026540, 128579, 061577, 218350.

Réz gyertyatartó: 150011, 055805, 032246, 187392.

Ötvös képtartó: 013992, 125878.

Rézcsengő: 128584, 128583.

Ötvös doboz: 170482.

Bőrdoboz: 223543, 080781.

Kékfestő garnitúra: 019977, 019976, 115276, 097801, 130088, 134166, 003854.

„Puzzle" kifestő: 025622, 115277, 115278, 061833, 014481, 061834, 061835, 189934, 050481, 225212, 073268, 202590, 118859, 114837, 055555, 072801, 170574, 164211, 112365, 107509, 001525, 174210, 035844, 215693, 103022, 215694, 218313, 187673, 039693, 158200, 187016, 116406, 148572, 102928, 068185, 195386, 228204, 204265.

Társasjáték: 128559, 067282, 037269, 134100, 045316, 201019, 099590, 025499, 219510, 073378.

Rajzkészlet: 122731, 003266, 061639, 224001, 223073, 025024, 022005, 025512, 213862, 237247, 068633, 068630, 052446, 017958, 165476, 165475, 100266, 041495, 073226, 199245, 228061, 111801, 131312, 003120, 041497, 102338, 021570, 201756, 156902, 048605, 056102, 168152, 032162, 047738, 102124, 188411, 029992, 217101, 152607, 215344, 164472, 154175, 150999, 186643, 170714, 068631, 110716, 151000, 188466, 058047, 204059, 193448, 176440, 215665, 156905, 079990, 088107, 215666, 119165, 219219, 213630, 214804, 079954, 064422, 167302, 198220, 082906, 082907, 102619, 219769, 201757, 058908, 220999, 165934, 089721, 081055, 000007, 110270, 020105, 146275, 118932, 040801, 111227, 205101, 219907, 025583, 162237, 066232, 172099, 215669, 090006, 186610, 074801, 178249, 063785, 156903, 090283, 076392, 203298, 203299.

Mappa: 014972, 077795.

Diavetítő: 223500, 106784, 110666, 106785, 204904, 020880, 132905, 170928, 018894, 014973, 083319, 057846, 186136, 128805, 090406, 084006, 090408, 223914, 152031, 072424, 001090, 170473, 226442, 096258, 106786, 065844.

Versatil-készlet: 118928, 105877, 099156, 039424, 074642, 093880, 168985, 215202, 202853, 105878.

Mackó: 051903, 221732, 066321, 160302, 001398, 027203, 110485, 055641, 130839, 207675, 218976, 057167, 124279, 003898, 144247.

Színeskészlet és fotóalbum: 077222, 034031, 002236, 164366, 217528, 059833, 058276, 205224, 217312, 167011.

Európa-szett + napló: 144248, 222064, 133067, 198417, 010927, 025487, 218679, 021866, 217313, 046101.

Napló-szett + töltőtoll: 057106, 092108, 006697, 010812, 122321.

Levélpapír készlet + golyóstoll: 171328, 089584, 168981, 072955, 010168.

Mappa blokkal + golyóstoll: 022063, 200840, 110023, 160446, 055091.

*

A nyeremények 1979. november 30-ig az ÁPISZ sorsjegy „A" részének leadása mellett az ÁPISZ Kiskereskedelmi Vállalat Áruforgalmi Osztályán (Budapest VII., Wesselényi u. 6.) vehetők át.

MŰSZAKI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ FIÚK!

Jelentkezzetek **VILLANYSZERELŐ** szakmunkás tanulónak. Vár benneteket a **VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT**
Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr, Ózd, Debrecen, Pécs.
Bicskén **SZERKEZETLAKATOS** és **ELEKTROLAKATOS** tanulókat képezünk ki.
A vidékiek részére Budapesten korszerű tanulóotthoni elhelyezést biztosítunk havi 120,– Ft-ért.
Oktatásunk emeltszintű. Utána lehetőség adódik a továbbtanulásra.
A tanulmányi ösztöndíjon felül a villanyszerelő és elektrolakatos tanulóknak havi 250,– Ft, a szerkezetlakatos tanulóknak havi 500,– Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.
A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybérben dolgoztok.

VIV

Jelentkezés:
VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT
Oktatási Osztály
1075 Budapest
Síp u. 23.

vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV" előjegyzéssel" szöveget).

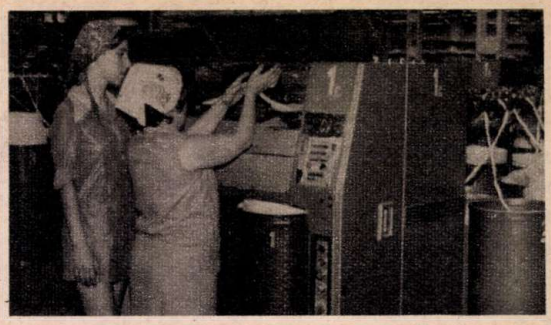

Általános iskolai végzettséggel rendelkező leányokat az 1980/81. tanévre felveszünk

fonó,
szövő,
kötő-hurkoló

szakmunkástanulónak — 16 éves korig.
Képzési idő: 3 év.
Ösztöndíj:
A tanulmányi eredménytől függően — a fonó, szövő szakmunkástanulónak 350—560,— Ft-ot, a kötő-hurkoló szakmunkástanulónak 150—550,— Ft-ot fizetünk.
Juttatások:
Az ösztöndíjon kívül, vidékieknek havi 500,— Ft, budapestieknek havi 450,— Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk.
(Az összes pénzbeli juttatás a fonó, szövő tanulóknak havi 850—1060,— Ft, a kötő-hurkoló tanulóknak 650—1050,— Ft.)
Ezen kívül a gyárunk mellett levő szakmunkástanuló otthonunkban elhelyezést, napi háromszori étkezést (munkaszüneti napokon is), havi 210,— Ft-ért biztosítunk.
Tankönyvről az iskola, munkaruháról, iskolaköpenyről, füzetcsomagról a gyár térítésmentesen gondoskodik.
Továbbtanulásra az üzemi szakközépiskolában és a területi gimnáziumban van lehetőség.
Jelentkezni lehet személyesen, vagy írásban.
Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

BUDAPRINT BUDAPEST

A gyár címe:
PNYV. Kelenföldi Textilgyár
Személyzeti és Oktatási Osztály
Budapest XI., Budafoki út
111—113., 1502.
Telefon: 868-955, 191 mellék.

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat, fiúkat felveszünk az 1980/81-es tanévre fonó, szövő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.
Felső korhatár: 16 év
Tanulóidő: 3 év
Társadalmi ösztöndíj: 500,— Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550,— Ft
Ösztöndíj kiegészítés: 190,— Ft
Teljes ellátást havi 210,— Ft-ért kaptok.
A kollégiumi elhelyezés, a tankönyv és a munkaruha díjmentes.
Az utolsó félévben a 4-es, 5-ös tanulók teljesítménybérben dolgoznak.
A szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500—4000,— Ft
Továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.
Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától fél 4-ig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
A gyár címe: PNYV Magyar Pamutipar Személyzeti és Oktatási Osztály, **Budapest,** Erkel u. 30. 1046
Telefon: 693-111/115-ös vagy 224-es mellék

Az autót ma már nem tekinthetjük egyszerűen technikai találmánynak, hiszen jócskán átalakította életünket. Gondoljuk meg: a világ ipari termelésének negyven százaléka szolgálja az autógyártást. A gépkocsi rohamos fejlődésében, tökéletesítésében, térhódításában a versenyek játszották a főszerepet. Az autózás története nem más, mint versenyek története.

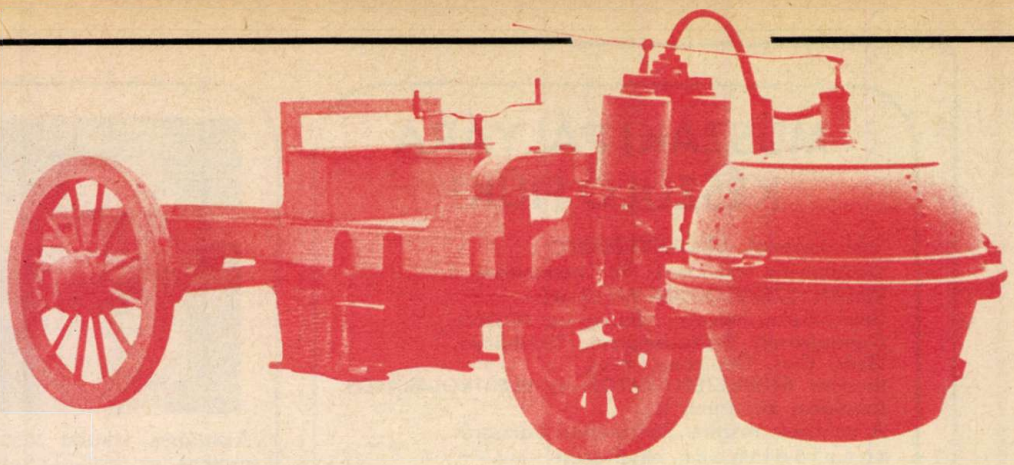

GOTTLIEB DAIMLER

KARL BENZ

„A LÓ NÉLKÜLI KOCSITÓL" A FORMA I-IG 1.

AHOL AZ AUTÓ SZÜLETETT

Az ősz arany ruhába öltöztette a Stuttgart környéki dombokat. Uli, igazi lokálpatriótához méltó hévvel mutatott körbe és mesélt:

— Látod, itt csodálatos szőlő termett.

— Ne is folytasd — vágtam közbe. — Akkor még biztosan nem özönlötte el a vidéket ez a rengeteg autó.

Uli, mint egy harci mén, felkapta a fejét:

— Méghogy az autó? Te nem tudod, hogy az autó is itt született? Nézd, ahol az az út megy lefelé. Ott a domb oldalán, jobbra... Annak a végén ott a Mercedes-gyár. És Stuttgartban dolgozott, vagy legalábbis ehhez a városhoz, ehhez a vidékhez kötődik Benz, Daimler, Porsche, Maybach, Bosch, hogy csak a nagyokat mondjam...

Aztán... elvitt a Mercedes-múzeumba.

A C 111-es típus

Ebben a múzeumban a látogatót egy vadonatúj, de összetört autó látványa fogadja. Eleje, hátulja, belapulva, összetörve, de maga az utaskabin ép. Ezt az autót daruval emelték magasra, s onnan ejtették le — a betonra. Pontosan mérve a magasságot és kiszámítva, hogy az ütés megfeleljen az országúti 120 kilométer/órás sebességnél bekövetkező frontális ütközés erejének. Ez az összetört autó, a Mercedes kocsik biztonságát hirdeti.

Mellette egy másik kocsi áll. A C 111-es típus, amelyből eddig három készült el mindössze, és mindhárom egy-egy autómúzeumban áll. Gyorsulása, végsebessége elképesztő, alig kisebb a Forma I-es versenyautókénál. De a ma közútjaira nem lehet kimenni vele. Ez a jövő autója. Majd akkor gyártják, ha igény lesz rá. Talán soha.

„Szédítő" sebesség

Nem messze ettől az autócsodától, nagy, küllős kerekeivel triciklire emlékeztető szerkezet áll. Két ülés, forgattyúkar, mint kormány, egy hosszú rúd, az lehet a fék, egy réz edényke, aztán bicikli lánc... Nem, nem lehet, annál vastagabb és erősebb. Egy szíjjal hajtott lendkerék, igen, ez nem más, mint Karl Benz első „ló nélküli kocsi"-ja. Azaz: az első automobil. Önjáró, önmozgó, magát mozgató szerkezet. 1886. július 3-án pöfögött ki Mannheim utcáira ezen a kocsin Benz, és a hajszál híján egy liter űrtartalmú, percenként 400 fordulatnál 0,89 lóerőt teljesítő motor szédületes, óránként tizenöt (!) kilométeres sebességgel röpítette őt tova.

Ma, az abszolút gyorsasági világrekordot egy Stan Berrett nevű amerikai versenyző tartja. Kocsijának rakétamotorja 48 000 (negyvennyolcezer) lóerős és 1023,42 km/óra sebességet ért el.

De mégis: könnyebb volt Barrettnek ezt a káprázatos világcsúcsot elérnie, mint az embernek eljutnia az első autóig. Mert téved, aki azt hiszi, hogy az embereket nem foglalkoztatta minden korban, minden időben egy önjáró kocsi gondolata. Az olasz Roberto Valturio például 1474-ben a szelet akarta befogni fából készült, szél-, és fogaskerék kombinációval működő (?) járművébe.

Mert ez volt a legnagyobb gond. A motor. Egy olyan szerkezet, amely megfelelő erőt fejt ki. Ennek megalkotásán törték nagyon sokan a fejüket. Huygens professzor és munkatársa, Denis Papin a puskaport vélte felhasználni valamiféle munkavégzésre. A kettőjük által tervezett motorral folytatott azután eredményes kísérleteket az ezerhétszázas évek vége felé a svájci Isaac Rivas. A gázok robbanóerejének a munkára fogása érdekelte, s ennek érdekében 1782-ben épített is egy motort. Ezt azonban a benne felrobbanó gázkeverék ereje egyszerűen szétvetette. Rivast ez sem rettentette vissza. Elment a kovácshoz és rendelt egy újabb, most már erősebb szerkezetet. „A kovács nem lelkesedett a munkáért" — írta naplójában.

Kétméteres kerék

Az ő lelkesedése viszont töretlen volt. Szénből és fából lepárlással nyert gázt, ezt levegővel és nitrogénnel vegyítette — és ezzel a keverékkel működtette motorját, de úgy (az 1800-as évek elején!), hogy elektromosan gyújtotta meg! A